

Zahraničná a európska politika v roku 2015

Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí
a európskych záležitostí Slovenskej republiky

MINISTERSTVO

ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vedenie MZVaEZ SR

Pavol SÝKORČIN
vedúci služobného úradu

Ivan KORČOK
štátny tajomník

Miroslav LAJČÁK
podpredsa vlády
a minister zahraničných
vecí a európskych
záležitostí SR

Igor SLOBODNÍK
štátny tajomník

Zahraničná a európska politika v roku 2015

Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí
a európskych záležitostí Slovenskej republiky

**MINISTERSTVO
ZAHRANIČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Zahraničná a európska politika v roku 2015
Výročná správa Ministerstva zahraničných vecí
a európskych záležitostí Slovenskej republiky

© Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Bratislava 2016
Všetky práva vyhradené

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
Hlboká cesta 2
833 36 Bratislava 37

Tel.: +421 2 5978 1111 (ústredňa)
Fax: +421 2 5978 3638 (3639)
E-mail: info@mzv.sk
Webová stránka: www.mzv.sk

Fotografie na obálke: Fotodatabáza MZVaEZ SR, Kancelária prezidenta SR, Národná rada SR,
Úrad vlády SR

Ilustračné fotografie: Audiovizuálny servis Európskej komisie, Fotodatabáza MZVaEZ SR, NATO

Jazyková redaktorka: Karolína Kašpaříková

Grafické spracovanie,
sadzba a tlač: AEPRESS, s. r. o.

ISBN 978-80-88726-64-7

Obsah

Predhovory	5
1 Európska politika a nové výzvy	13
2 Nové hrozby a zachovanie bezpečného a demokratického sveta	17
3 Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca	25
4 Úspešnosť nových nástrojov ekonomickej diplomacie	33
5 Rozvojová spolupráca	41
6 Nové služby občanom	45
7 Verejná a kultúrna diplomacia	49
8 Profesionálna zahraničná služba pred SK PRES 2016	55

Rok 2015 – rok ťažkých bezpečnostných výziev

„Vždy som s pohnutím vnímal historické úsilie tejto krajiny formovať svoj osud ... Tento duch odvahy žije ďalej.“

Generálny tajomník OSN Pan Ki-mun pri udelení čestného doktorátu a zlatej medaily Komenského univerzity, Bratislava 19. októbra 2015

„NATO v súčasnosti realizuje najväčšie posilnenie svojej kolektívnej obrany od konca studenej vojny. A Slovensko hrá svoju úlohu prispievaním k tejto adaptácii našej Aliancie.“

Jens Stoltenberg, generálny tajomník NATO počas svojej prvej oficiálnej návštevy v Slovenskej republike, Bratislava 10. septembra 2015

„Demokracia, sloboda slova, voľný obchod, rovnosť príležitostí, ľudské práva sú tým, čo nás spája. A dejiny ukazujú, že sme úspešní, keď za týmito hodnotami stojíme – a to spoločne.“

David Cameron, vystúpenie na GLOBSEC-u, Bratislava 2015

„Náš dnešný prístup k multipolárnemu a ku komplexnému svetu pripomína úmyselné uplatnenie čierno-bieleho filtra tam, kde hrajú farby a odtiene neodmysliteľnú úlohu pre prípadný úspech. V tomto rôznorodom svete zlyhávame na tom, že až príliš často prehliadame celkové súvislosti a kompletný obraz vecí. Multilateralizmus pritom nepotrebuje veľké zmeny, iba odhodlanie využiť existujúce nástroje.“

Podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák na konferencii o úlohe OSN, New York, február 2015

2015 – rok hlbokých kríz, ale aj povzbudivých výsledkov

Vážení priatelia, teším sa, že na stránkach Výročnej správy Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Vám môžem prezentovať najvýznamnejšie momenty našej zahraničnej politiky a hlavné výsledky práce rezortu za rok 2015.

Z perspektívy medzinárodných vzťahov možno konštatovať, že minulý rok bol rozporuplným obdobím. Počas neho sme museli čeliť vážnym krízam, no zároveň sa podarilo dosiahnuť viacero povzbudivých výsledkov. K hlavným výzvam patrilo riešenie migračnej krízy, nestability v európskom susedstve, dlhovej krízy EÚ, ako aj zintenzívňovanie boja proti terorizmu. Ale uplynulý rok bol aj obdobím veľkých úspechov OSN. V tejto súvislosti rád spomeniem výsledok parížskej konferencie COP21 venovanej klimatickým zmenám, ako aj prijatie Agendy 2030 zameranej na trvalo udržateľný rozvoj. Slovensko sa v kontexte týchto výziev profilovalo ako dôveryhodný, zodpovedný a solidárny partner.

Na medzinárodno-politickej scéne sme potvrdili, že základným pilierom slovenskej zahraničnej politiky je a zostáva EÚ. V kontexte kríz SR zdôrazňovala potrebu solidarity, súčinnosti a hlavne jednoty založenej na rešpektovaní spoločných pravidiel, a zároveň citlivom prístupe k jednotlivým krajinám. Tieto výzvy budú v centre pozornosti SR počas jej prvého predsedníctva v Rade EÚ.

V roku 2015 čelilo medzinárodné spoločenstvo veľkej kríze na Blízkom východe. Dlhodobá destabilizácia regiónu spôsobila migračnú vlnu, ktorá výrazným spôsobom ovplyvnila situáciu v Európe. Naopak, pozitívny efekt mala dohoda týkajúca sa iránskeho jadrového programu, ktorá zlepšila vzťahy s Iránom ako dôležitým regionálnym hráčom.

V oblasti bezpečnostnej politiky sme jasne ukázali, že druhým pilierom našej zahraničnej politiky je

Severoatlantická aliancia. Slovensko sa sústredilo na implementáciu výsledkov posledného samitu NATO vo Walese, ako aj na prípravu ďalšej vrcholnej schôdzky vo Varšave. SR presadzovala komplementaritu pôsobenia NATO so Spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou EÚ. Spolu s ostatnými členmi OBSE sme si pripomenuli 40. výročie prijatia Helsinského záverečného aktu, ktorý zostáva príkladom riešenia zložitých medzinárodnopolitických situácií cestou dialógu.

V roku, ktorý bol pre OSN jubilejným, sme sa usilovali o zintenzívnenie spolupráce s touto organizáciou. Slovenská republika sa naďalej venovala agende reformy bezpečnostného sektora. Krátko po mojej účasti na zasadnutí Valného zhromaždenia OSN v New Yorku navštívil Slovensko generálny tajomník OSN Pan Ki-mun.

Na regionálnej úrovni bola v roku 2015 prioritou SR druhá polovica nášho predsedníctva Vyšehradskej štvorky. V duchu motta *Dynamický Vyšehrad* sa nám podarilo dosiahnuť pokrok v oblasti sektorovej spolupráce, koordinácie zahraničných politík krajín V4 napríklad vo vzťahu k Ukrajine či spolupráce s ďalšími partnermi vo formáte V4+. K rozvoju spolupráce s našimi susedmi prispelo aj vytvorenie tzv. Slavkovského formátu spolu s Českou republikou a Rakúskom. Významným konkrétnym príspevkom v regióne bolo vyslanie príslušníkov Policajného zboru SR do Maďarska a Slovinska s cieľom pomôcť pri zvládaní migračnej krízy.

Slovensko pokračovalo v rozvíjaní transatlantických vzťahov a intenzívnej bilaterálnej spolupráci s ďalšími strategickými partnermi. Vo všetkých oblastiach sa rozvíjali vzťahy s krajinami EÚ. Mimo Únie zostal prioritným priestorom západný Balkán spolu s Tureckom a východná Európa. V oboch regiónoch sme kladli dôraz najmä na pokrok krajín v integračných procesoch.

Európska orientácia Ukrajiny a s tým spojená potreba masívnych a systematických reforiem boli pre nás jednou z najdôležitejších priorít. Aj preto sme nášmu susedovi poskytovali pomoc v komplikovanej politickej a bezpečnostnej situácii. Naše početné diplomatické aktivity boli zamerané na podporu mierového riešenia situácie, rešpektujúc suverenitu a teritoriálnu integritu Ukrajiny. Bilaterálne sme sa snažili o všestranné zdynamizovanie vzťahov. Prioritou bola ekonomika, energetika, ale aj kultúra.

Úspešne sme pokračovali v implementácii *Stratégie vonkajších ekonomických vzťahov na obdobie rokov 2014 – 2020*, pričom sme sa sústreďovali na oblasť obchodu, znalostnej ekonomiky, výskumu a inovácií. Najvýznamnejším výsledkom v oblasti investícií bolo podpísanie dohody s firmou Jaguar Land Rover o vytvorení jej závodu v SR, ako aj rozhodnutie leteckej spoločnosti Ryanair vytvoriť v Bratislave regionálnu centrálu. Zintenzívňovala sa ekonomická spolupráca s rýchlo sa rozvíjajúcimi krajinami Latinskej Ameriky a Ázie. Ministerstvo pokračovalo v organizovaní podnikateľských fór a misií. Významným úspechom rezortu bolo zriadenie Slovenského styčného inovačného úradu vo Fínsku. Ide o prvý takýto úrad v zahraničí.

V oblasti energetickej bezpečnosti bol v centre našej pozornosti projekt európskej Energetickej únie. Aj vďaka slovenskému predsedníctvu vo V4 došlo k zintenzívneniu spolupráce krajín tohto zoskupenia v sektore energetiky. Prioritou v plynárskom sektore bolo efektívne využívanie existujúcich prepravných kapacít, vytvorenie severojužného koridoru a predovšetkým projekt plynovodu Eastring. Slovensko spolu s viacerými zahraničnými partnermi vnímalo projekt Nord Stream 2 so znepokojením a mobilizovalo proti nemu podobne zmýšľajúcich partnerov v EÚ.

Rok 2015 bol mimoriadne významným z pohľadu agendy rozvojovej spolupráce nielen preto, lebo bol vyhlásený za Európsky rok rozvoja. *Agenda 2030* nahradila doterajšie *Miléniové ciele*. SR prijala nový zákon o rozvojovej spolupráci, ktorý umožňuje efektívnejšie reagovať na požiadavky dynamicky sa meniaceho vonkajšieho prostredia. Našími prioritami zostali Afganistan, Keňa a Moldavsko. Na krízy, ktoré prepukli v roku 2015 (Blízky východ, Afrika, migrácia), reagovala SR operatívne navýšením pomoci.

Hlavným faktorom, ktorý ovplyvnil prácu ministerstva v oblasti konzulárnej pomoci, bol významný nárast počtu občanov SR cestujúcich do zahraničia. Ministerstvo reagovalo na tento vývoj novými formami asistencie, napríklad v podobe tzv. konzulárnych dní. Novela zákona o zahraničnej službe a ukončenie

elektronizácie konzulárnych služieb prispeli k zefektívneniu asistencie občanom SR.

Pozornosť sme venovali aj našim krajanom v zahraničí. Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí sa okrem tradičných aktivít zameriaval na prípravu *Koncepcie štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na roky 2016 – 2020*. Vláda SR ju schválila v októbri 2015.

Agende verejnej diplomacie dominovala príprava brandingu – vytvorenia značky pre SR. Jednou z hlavných foriem prezentácie Slovenska bola naša účasť na výstave EXPO 2015 v Taliansku.

Aktivity kultúrnej diplomacie sme orientovali na výročia významné pre SR, Európu i svet. Oslávili sme 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra a pripomenuli sme si jeho aktivity na poli jazyka, literatúry, publicistiky, školstva, osvetu, ale aj politiky, ktoré však samy osebe neboli Štúrovým cieľom. Boli preňho prostriedkom polohy základov modernejšieho a slobodnejšieho Slovenska, ktoré by sa v budúcnosti nedali naštrbiť. Tieto základy je potrebné upevňovať a v duchu Štúrovho citátu „kto žije duchom, v tom žije celý svet a on v celom svete“ na nich budovať aj v oblasti slovenskej zahraničnej politiky.

V roku 2015 si svet pripomenul 70. výročie ukončenia druhej svetovej vojny, ako aj 70. výročie založenia Organizácie Spojených národov, na ktorom sa podieľal významný slovenský diplomat Ján Papánek. Ako člen koordinačného výboru patril medzi 14 ľudí, ktorí formulovali záverečný text Charty OSN. Rád konštatujem, že prínos slovenských diplomatov aj dnes ďaleko presahuje rámec našej krajiny a jej priorít.

Ministerstvo v roku 2015 potvrdilo, že je pripravené reagovať na komplexný medzinárodnopolitický vývoj vo svete. Rezort naplnil *Zameranie zahraničnej politiky na rok 2015* a súčasne sa flexibilne adaptoval na dynamický vývoj, nové vonkajšie podnety a krízové situácie, ktoré otriasli EÚ a do značnej miery aj svetovým zahraničnopolitickým systémom. Aj v takto komplikovanom roku ministerstvo dokázalo presadzovať národné priority a ochraňovať záujmy SR a jej občanov.

O tom, ako sa nám to darilo, sa podrobnejšie dočítate v tejto publikácii.

Miroslav Lajčák
podpredseda vlády a minister
zahraničných vecí a európskych záležitostí
Slovenskej republiky

Prezident Andrej Kiska diskutoval o zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácii vo svete s generálnym tajomníkom NATO Jensom Stoltenbergom, 10. septembra 2015 (Foto: NIDS/NATO Multimedia Library)

V reprezentačných priestoroch Bratislavského hradu prijal predseda Národnej rady Peter Pellegrini prezidentku Chorvátskej republiky Kolindu Grabar-Kitarović, 9. decembra 2015 (Foto: NRSR/Matúš Zajac)

Predseda vlády Robert Fico navštívil 5. februára 2015 Kyjev. Na fotografii s ukrajinským prezidentom Petrom Porošenkom (Foto: TASR)

Útok v Paríži z novembra 2015 ukázal, že hrozby a nebezpečenstvá nie sú od nás vzdialené

Zmenilo sa vnímanie bezpečnosti a mieru v roku 2015 v porovnaní s predchádzajúcim obdobím?

Čo sa týka hľadania odpovedí na výzvy, rok 2015 nebol o nič jednoduchší. Poznačila ho ďalšia eskalácia kríz v Európe a jej okolí, ktoré mali priamy dopad aj na náš región. Nepodarilo sa vyriešiť štvorročnú krízu v Sýrii, ani dvojročnú na Ukrajine. Tá prvá odhalila, že potrebujeme posilňovať jednotu, ale aj koherenciu členských štátov EÚ. Európa neprišla s dlhodobou stratégiou zohľadňujúcou širší región, vrátane Blízkeho východu a Afriky. Dobrou správou však je, že na pôde EÚ už diskutujeme, ako naše nástroje nastaviť lepšie. Na druhej strane treba povedať, že medzinárodná diplomacia zaznamenala v uplynulom roku aj úspechy. Dosiahnutie jadrovej dohody s Iránom, uvoľnenie vzťahov s Kubou, či úspešné vyústenie klimatickej konferencie v Paríži neočakával každý.

Ktorým špecifickým výzvam sa v tejto súvislosti venovala naša diplomacia?

Rád by som spomenul dve výzvy s bezpečnostným akcentom – ide o energetickú bezpečnosť a tzv. hybridné hrozby. Energetická bezpečnosť patrí už dlhšie k dôležitým témam zahraničnej politiky SR. Naše úsilie sa zameralo na kontroverzný projekt plynovodu Nord Stream 2, ktorý podľa nás nielen porušuje princípy Energetickej únie, ale dokazuje, aké dôležité politické konotácie získavajú čoraz viac aj údajne čisto komerčné projekty.

Čo odštartovalo na Slovensku dnes už veľmi intenzívnu debatu o hybridnej vojne či hrozbách?

Téma hybridných hrozieb začala venovať domáca verejnosť väčšiu pozornosť počas vojenských cvičení

na území Slovenska na jeseň 2015. Hybridný spôsob vedenia vojny zahŕňa kombináciu konvenčných vojenských postupov s neregulárnymi aktivitami, vrátane informačných a kybernetických operácií zo strany štátnych, ale aj neštátnych aktérov. Objem dezinformácií, platenej alebo inak sponzorovanej politickej propagandy, často zameranej voči národnej bezpečnosti, sa zvýšil a zvýšila sa aj ich sofistikovanosť. Našou povinnosťou bolo poukázať na túto hrozbu v komunikácii s predstaviteľmi médií a mimovládneho sektoru, a zároveň hľadať spôsoby, ako nedovoliť rozsiahlejšiu kontamináciu tunajšieho verejného priestoru.

Ako hodnotíte vývoj v uplynulom roku z hľadiska ďalších bezpečnostných hrozieb u nás doma a v našom blízkom susedstve?

Čo sa týka hrozieb ako terorizmu, národná bezpečnosť zostáva výlučne v našej kompetencii. Útok v Paríži z novembra 2015 ukázal, že hrozby a nebezpečenstvá nie sú od nás vzdialené. Aby sme im vedeli čeliť účinne, musíme zlepšiť výmenu spravodajských informácií a spoluprácu na globálnej a regionálnej úrovni. Jedným z opatrení SR bolo prijatie protiteroristickej legislatívy v závere roka 2015. Je zrejmé, že boj s terorizmom vyžaduje, aby sme sa v strednodobom a dlhodobom horizonte sústredili na obnovenie mieru a stability na Blízkom východe a v severnej Afrike. Jednou z top priorít sa pre celý civilizovaný svet stala porážka teroristickej hrozby, ktorú predstavuje Daesh. Uvedomujeme si, že úspech závisí od existencie dobrej stratégie, ako aj spoločného, koordinovaného úsilia všetkých spojencov, ale aj vytvorenia perspektívy slušného a dôstojného života obyvateľov regiónu.

Priniesol rok 2015 v oblasti bezpečnosti a stabilizácie nášho bezprostredného susedstva aj pozitívne výsledky?

Pozitívnu udalosťou v kontexte stabilizácie nášho blízkeho susedstva bola jednoznačne pozvánka Čiernej Hory do NATO v závere roka. Slovensko bude pokračovať v podpore integračného úsilia aj ďalších krajín na západnom Balkáne, ako aj asociačnej politiky EÚ voči krajinám Východného partnerstva.

Som tiež rád, že v roku 2015 sa úspešne ukončil proces prípravy vyšehradskej Bojovej skupiny EÚ. Od 1. januára 2016 môže byť v pohotovosti na nové nasadenie do operácií krízového manažmentu EÚ. V roku 2015 sa SR zapojila celkovo do 14 misií medzinárodného krízového manažmentu v rámci aktivít EÚ, OBSE, NATO a OSN.

A ako hodnotíte hrozby z východu?

Naše vzťahy s Ruskom naďalej určovala dynamika ukrajinskej krízy. Hoci Slovensko podporuje dialóg s Ruskom, nie za podmienok, aké si pre ňu kladie táto krajina. Uvedomili sme si, že musíme venovať vyššiu pozornosť už spomenutému fenoménu hybridnej vojny, ale aj bližšie skúmať príčiny konkrétnych krokov Ruska. Chápeme, že krajina sa ako celok ocitla v zložitej situácii – v dôsledku narastajúceho modernizačného dlhu a prehlbujujúcich sa vnútorných protirečení. Bolo by však obrovskou chybou, ak by Rusko riešilo svoje vnútorné problémy čoraz agresívnejším správaním sa v ním definovanom „bližšom zahraničí“ bez toho, aby nieslo dôsledky.

Čo priniesol rok 2015 pre susednú Ukrajinu? Aký bude podľa Vás budúci rok?

Slovenská diplomacia od samého začiatku podporovala diplomatické a mierové riešenie krízy. Sme presvedčení, že rusko-ukrajinský konflikt nemá vojenské riešenie. Keďže pozíciu štátneho tajomníka som prebral v máji, ako bývalý veľvyslanec SR v Nemecku som vnímal angažovanie Normandského formátu aj optikou Berlína. Žiaľ, mier a stabilitu nášho východného suseda nemožno pokladať za nezvratný proces. Hoci rok 2016 bude pre Ukrajinu nesmierne ťažký, reformný kurz musí pokračovať osobitne v ekonomickej oblasti. Zároveň sa ukazuje, že úlohu EÚ v kvalitatívnej premene Ukrajiny bude potrebné ešte viac posilniť, čím nemyslím finančnú pomoc.

Rok 2015 bol turbulentný aj kvôli státisícom ľudí, ktorí sa na úteku pred konfliktmi dali do pohybu. Ako sa prejavila migračná kríza vo vašom portfóliu?

Teší ma, že sa rezortu v reakcii na *Výzvu k ľudskosti* a z poverenia predsedu vlády podarilo vytvoriť prepojenie

medzi mimovládny a vládny sektorom, kde sa riešilo a vyriešilo viacero praktických problémov súvisiacich s úspešnou integráciou azylantov do slovenskej spoločnosti. Séria stretnutí v tomto zmiešanom formáte bola obohacujúca aj osobne, na pomyselnú jednú aj druhej strane stola som sa zoznámil s množstvom ľudí schopných prejať empatiu s nešťastím cudzích ľudí.

Počas 70. zasadnutia Valného zhromaždenia OSN bola prijatá nová rozvojová agenda. Ako sa jej realizácia bude týkať Slovenska?

Základom tejto novej rozvojovej agendy je 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Ciele sú univerzálne a platia rovnako pre všetky členské krajiny OSN. Popri hlavnom zámere, ktorým je odstránenie chudoby a hladu a vytvorenie dôstojných podmienok pre život v úsilí „nenechať nikoho bokom“, odzrkadľujú nové ciele aj ďalšie globálne výzvy ako udržanie mieru a bezpečnosti, vytváranie demokratických inštitúcií, zodpovedné vládnutie a rešpektovanie ľudských práv, bez ktorých rozvoj nie je možný. Zdôrazňujú aj potrebu zapojenia všetkých relevantných aktérov, vrátane občianskej spoločnosti, súkromného sektora a akademických kruhov. Na Slovensku bude gestorom dosahovania nových cieľov v rámci zahraničnej politiky SR, a to prednostne v oblasti rozvojovej spolupráce, náš rezort. Na národnej úrovni bude *Agendu 2030* koordinovať Úrad vlády SR.

Rezort diplomacie je zodpovedný aj za oblasť ekonomickej diplomacie. Ktoré úspechy v tejto sfére v roku 2015 by ste vyzdvihli?

V centre pozornosti bolo vytváranie priaznivých podmienok pre napĺňanie obchodno-ekonomických záujmov, vrátane podpory prílevu priamych zahraničných investícií. V tomto smere bolo najväčším úspechom viacerých vládnych rezortov v minulom roku rozhodnutie automobilky Jaguar Land Rover postaviť svoj nový závod v SR. Keďže materskou firmou automobilky je Tata Motors, som rád, že zároveň ide o prvú veľkú investíciu indickej spoločnosti u nás. Slovensko je krajinou, ktorá vyrába nielen najviac automobilov na obyvateľa, ale dnes už aj viac automobilov než napríklad Taliansko alebo Veľká Británia.

Pri vytváraní podmienok pre ďalší ekonomický rast sme pokračovali v zameraní na podporu odvetví so silným inovačným potenciálom. V tejto súvislosti by som rád poukázal na cesty prezidenta Kisku do Nemecka, Estónska a Fínska, ale aj Bulharska, ktorých sa zúčastnili aj predstavitelia „start-upových“ a inovatívnych technologických firiem a predstavitelia akademického a výskumného sektora.

Dobrá príprava znamená polovicu úspechu

Aké témy priniesol rok 2015 Európskej únii?

Únia má za sebou veľmi náročný rok. Boli sme vystavení vážnym a komplexným výzvam – bezprecedentnej migračnej a utečeneckej kríze, teroristickým útokom, destabilizácii krajín v našom susedstve a v hospodárskej oblasti výzve naštartovať ekonomický rast a zamestnanosť. Neraz bola testovaná súdržnosť EÚ, no pretrvávala snaha o hľadanie spoločných celoeurópskych riešení. Tému migrácie sa venovali viaceré zasadnutia Rady Európskej únie – zasadnutia ministrov zahraničných vecí, obrany i vnútra a aj zasadnutia lídrov EÚ. Koncom októbra sa uskutočnilo i stretnutie na najvyššej úrovni s predstaviteľmi krajín západného Balkánu, v novembri samit vo Vallette za účasti afrických krajín a samit EÚ – Turecko. Stretnutia potvrdili, že súčasnú migračnú krízu dokážeme vyriešiť iba v spolupráci a súčinnosti s partnermi, ale predovšetkým iba ak dôsledne realizujeme to, na čom sme sa dohodli.

Aké ďalšie témy rezonovali na európskych stretnutiach a samitoch?

Aj v roku 2015 bola častou témou rokovaní predstaviteľov Únie Ukrajina – z hľadiska stabilizácie situácie na východe, ale aj z hľadiska podpory reformných procesov a energetickej bezpečnosti. Počas lotyšského predsedníctva v Rade EÚ počas prvého polroka 2015 sme venovali pozornosť vzťahom EÚ s východnými partnermi. V máji sa v Rige uskutočnil samit Východného partnerstva, ktorý zdefinoval smer spolupráce v ďalšom období. Luxemburské predsedníctvo v druhom polroku možno skutočne vnímať ako príklad celoeurópskeho cvičenia krízového

manažmentu – migračná kríza zatienila takmer všetky pozitívne iniciatívy a výsledky a dominovala diskusii až do konca roka.

Ako môžu ovplyvniť meniace sa vzťahy Európskej únie s Veľkou Britániou slovenské predsedníctvo v Rade EÚ?

Z hľadiska príprav na predsedníctvo nás prirodzene zaujíma, ako výsledok rokovaní ovplyvní rozhodnutie o termíne referenda o vystúpení či zotrvaní Spojeného kráľovstva v EÚ aj ďalšie procesy počas nášho predsedníctva. A čo sa týka samotných návrhov na reformu EÚ, vítame zameranie na zvýšenie konkurencieschopnosti Únie, obmedzenie nadmernej administratívnej záťaže pre podnikateľov a podporujeme i boj proti zneužívaniu sociálnych systémov. Citlivo však vnímame návrhy na možné obmedzenie slobody pohybu osôb či možné obmedzenie vyplácania sociálnych dávok osobám z iných členských štátov pracujúcich v Spojenom kráľovstve. Ako člen eurozóny tiež pozorne sledujeme dynamiku rokovaní o vzťahoch medzi členmi a nečlenmi eurozóny.

V júli 2015 ste boli vymenovaný na post splnomocnenca vlády pre predsedníctvo SR v Rade EÚ. Ako hodnotíte doterajšie prípravy na predsedníctvo?

Prípravy hodnotím pozitívne. Pristupujeme k nim s plnou vážnosťou a s náležitým rešpektom voči tomu, čo ešte treba urobiť. Od môjho návratu z Bruselu koncom júla 2015 som sa v plnej miere venoval najmä koordinácii príprav na predsedníctvo. Ako hlavný koordinátor sme v úzkom kontakte s ostatnými rezortmi, komunikujeme so sociálnymi partnermi,

zástupcami politických strán, podnikateľskej sféry, ako aj s predstaviteľmi samosprávy. Každý týždeň rokujeme s užitím tímom pre prípravu SK PRES na ministerstve o aktuálnych úlohách – organizačných, logistických a finančných, ale aj obsahových. V roku 2015 pravidelne zasadala aj medzirezortná koordinačná rada, ktorej členmi sú štátni tajomníci ministerstiev a zástupcovia ďalších orgánov štátnej správy.

Ako pokračujú prípravy programu predsedníctva?

V druhom polroku sme žili najmä prípravami programu Tria – nášho spoločného programu pre Radu EÚ na nasledujúcich 18 mesiacov, ktorý sme koncipovali spoločne s Holandskom a Maltou a predstaviteľmi inštitúcií a orgánov EÚ. Rámcom pre tvorbu programu Tria boli východiská schválené vládou SR 1. júla 2015. Následne prebiehali rokovania na úrovni zástupcov v Bruseli, ministrov a štátnych tajomníkov jednotlivých rezortov s holandskými i maltskými partnermi a finálna verzia programu Tria bola schválená Radou EÚ na zasadnutí vo formácii Rady pre všeobecné záležitosti 15. decembra 2015.

Začiatkom roka 2016 vláda schválila východiská priorít slovenského predsedníctva v Rade EÚ, na základe ktorých bude pripravovaný samotný program slovenského predsedníctva. Ten bude schválený až tesne pred začiatkom nášho predsedníctva, aby čo najaktuálnejšie reflektoval vývoj v legislatívnom procese a v širšej agende EÚ.

Často zdôrazňujeme, že našou ambíciou je zaangažovať do príprav a samotnej realizácie SK PRES čo najviac aktérov, čo najširšiu verejnosť.

Rokom 2016 vstupujeme do finálnej fázy príprav SK PRES. Ktoré sú podľa Vás najväčšie výzvy a hlavné momenty do začiatku nášho predsedníctva? Máte nejaký „recept“ na úspešné zvládnutie tejto úlohy?

Prípravy na SK PRES budú vrcholiť v prvej polovici roka. Hovorí sa, že dobrá príprava znamená polovicu úspechu. V harmonograme príprav, samozrejme, pamätáme i na marcové parlamentné voľby. Po voľbách musíme viesť využiť zostávajúci čas do začiatku predsedníctva čo najefektívnejšie.

Silne si uvedomujem aj zodpovednosť správne vysvetliť, čím vlastne predsedníctvo v Rade EÚ je, čo je v kompetencii predsedníckej krajiny, a čo nie. Toto cítim ako jednu z najnáročnejších úloh. Z môjho pohľadu sú tri základné ingrediencie, ktoré patria do receptu

na úspešne zvládnuté predsedníctvo. Tými sú kvalita a profesionálna pripravenosť personálu, dobre a realisticky nastavené priority nášho predsedníctva a priaznivý kontext. Čoraz viac vnímam potrebu správne kalibrovať naše priority a ambície. Ostatné členské štáty i inštitúcie EÚ majú od nás určité očakávania a my ich nechceme sklamať. Na druhej strane je pravdou, že niektoré predchádzajúce predsedníctva sa dostali do ťažkej situácie, pretože precenili svoje sily – priority boli nadstavené príliš ambiciózne. Takisto si plne uvedomujem, že veľmi veľa bude závisieť od toho, ako sa budeme vedieť popasovať s neočakávanými, novými výzvami alebo náhlymi zmenami a zvratmi. Každé predsedníctvo je vystavené neplánovaným situáciám, a práve od schopnosti plniť úlohu krízového manažéra bude závisieť hodnotenie výkonu nášho predsedníctva.

Naše predsedníctvo v Rade EÚ musíme využiť naplno a vnímať ho ako príležitosť. Som presvedčený, že aj vďaka úspešne zvládnutému predsedníctvu budeme vedieť oveľa lepšie obhajovať priority SR na pôde EÚ v ďalšom období.

V4 predsedalo Slovensko v prvom polroku 2015, následne zaujala predsednícku stoličku Česká republika. Ako hodnotíte spoluprácu v rámci V4 v uplynulom roku?

V roku 2016 oslávime 25. výročie vzniku Vyšehradskej skupiny a rád konštatujem, že význam tohto regionálneho zoskupenia sa osvedčil i po našom vstupe do EÚ. Z V4 sa stáva neprehliadnuteľný partner. S partnermi z krajín V4 veľmi intenzívne komunikujeme o rôznych otázkach európskej agendy, či už ide o migračnú krízu, boj proti terorizmu, energetickú bezpečnosť alebo otázku návrhov predsedu vlády Spojeného kráľovstva na reformu EÚ. Pri prípravách zasadnutí Európskej rady sme takmer dennodenne v kontakte, pred samotnými zasadnutiami sa pravidelne konajú koordinačné stretnutia – na úrovni štátnych tajomníkov, resp. ministrov, ako aj na úrovni predsedov vlád.

Dynamicky sa rozvíja aj spolupráca vo formáte V4+ s tretími krajinami. Slovenské predsedníctvo vo V4 vyvrcholilo v júni samitom predsedov vlád V4 a Francúzska, v decembri sa pod taktovkou českého predsedníctva vo V4 uskutočnilo stretnutie predsedov vlád V4 a prezidentky Južnej Kórey.

V4 je pozitívnym príkladom regionálnej spolupráce v oblastiach spoločného záujmu, ktorý je inšpiráciou i pre iných.

Nová budova stálego zastúpenia SR pri EÚ, Brusel
(Foto: MZVaEZ SR)

1 Európska politika a nové výzvy

Slovenská republika vo vzťahu k Európskej únii napĺňala ambíciu zotrvať v jadre európskej integrácie, byť aktívnym partnerom pri formovaní budúcnosti EÚ a podporovať konštruktívne návrhy v medziach existujúceho rámca primárneho práva EÚ. Koordinácia európskej agendy na ministerstve sa zameriavala na zlepšenie spolupráce s rezortmi, s Národnou radou Slovenskej republiky, s predstaviteľmi neštátneho sektora a skvalitnenie procesu tvorby pozičných dokumentov už aj s výhľadom na výkon slovenského predsedníctva v Rade EÚ v druhom polroku 2016.

Príprava na predsedníctvo SR v Rade EÚ v roku 2016

Počas roka sa výrazne zintenzívnila obsahová príprava predsedníctva SR v Rade EÚ (SK PRES). Prípravy vychádzali z návrhu programu Tria, ktorého obsah tvoria nasledovné rámcové témy:

- zamestnanosť, rast, konkurencieschopnosť,
- Únia chrániaca všetkých občanov,
- Energetická únia s pokrokovou klimatickou politikou,
- sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť,
- Únia ako silný globálny hráč.

Priority a program SK PRES budú vychádzať zo schváleného programu Tria. Následne program schváli vláda SR a verejnosti bude prezentovaný v júni 2016. Koncom roka sa rozbehla príprava východísk a identifikácia prioritných oblastí. Tie zatiaľ neboli definované, no medzi identifikované dôležité oblasti pre SK PRES patria:

- Energetická únia so zameraním na energetickú bezpečnosť,

- prehľbovanie hospodárskej a menovej únie,
- implementácia akčného plánu pre úniu kapitálových trhov (lepší prístup malých a stredných podnikov ku kapitálu),
- revízia *Viacročného finančného rámca* – pravdepodobne najdôležitejšia téma počas SK PRES; cieľom je udržať alokácie všetkých programov EÚ najmä do kohéznej politiky,
- zlepšenie podmienok pre fungovanie malých a stredných podnikov,
- rozvoj vzťahov s krajinami Východného partnerstva, západného Balkánu,
- zahraničná politika – udržanie politiky rozširovania na agende EÚ.

Súčasťou príprav SK PRES bola úzka spolupráca s partnermi Tria a s inštitúciami EÚ. Osobitú pozornosť si zaslúžia stretnutia na úrovni štátnych tajomníkov za účasti predstaviteľov inštitúcií EÚ (uskutočnené vo Vallette, v Bratislave a v Bruseli), počas ktorých sa dosiahla zhoda na inovatívnom charaktere osemnásťmesačného

Minister Miroslav Lajčák sa stretol s predstaviteľmi siedmich politických strán, aby s nimi prediskutoval program predsedníckeho Tria. Politikov informoval aj o procese a časovom rámci schvaľovania národných priorit, 17. septembra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Európska politika a nové výzvy

V lotyšskej Rige sa 21. – 22. mája 2015 konal štvrtý samit Východného partnerstva. Predstavitelia EÚ a krajín VP na ňom zhodnotili pokrok, ktorý sa dosiahol od samitu vo Vilniuse v roku 2013 a stanovili priority budúcnosť (Foto: Európska únia)

programu Tria a zadefinovali sa spoločné priority troch predsedníctiev. Program Tria bol schválený v Rade pre všeobecné záležitosti v decembri 2015.

V rámci prípravy obsahových priorít predsedníctva SR v Rade EÚ vypracovalo predsednícke Trio spoločný stručný a úderný program aj v oblasti spoločnej obrannej a bezpečnostnej politiky, ktorý schválila Rada pre všeobecné záležitosti v decembri.

Východné partnerstvo

V prvej polovici roku 2015 plnila SR z titulu predsedníctva Vyšehradskej skupiny úlohu koordinátora aktivít V4 vo vzťahu k partnerským krajinám. Partneri i členské krajiny EÚ ocenili príspevok rozšírenej bratislavskej schôdzky V4 a východných partnerov na úrovni ministrov zahraničných vecí, ktorý pomohol pri formulovaní záverov rižského samitu Východného partnerstva. Slovensko podporilo aj diferenciáciu partnerov a pokračovalo v podpore transformačných procesov v partnerských krajinách, osobitne na Ukrajine, v Moldavsku a Gruzínsku. Slovensko prispelo aj k uvoľňovaniu vzťahov medzi Úniou a Bieloruskom.

Počas nášho predsedníctva vo V4 sa v Bratislave uskutočnil aj rozšírený formát stretnutia V4+východní partneri vo vzťahu ku krajinám južného Kaukazu (15. mája 2015). Načasovanie stretnutia krátko pred samitom Východného partnerstva v Rige malo za cieľ ponúknuť juhokaukazským krajinám priestor na diskusiu, a najmä priblíženie očakávaní samitu Východného partnerstva v Rige.

Minister Lajčák otvoril plenárne zasadnutie Národného konventu o EÚ. Vo svojom príhovore sa venoval najmä nadchádzajúcemu slovenskému predsedníctvu v Rade EÚ, 19. novembra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Koordinácia európskych politík

Slovensko ako člen eurozóny presadzovalo zásadné postoje na udržanie stability spoločnej meny a zachovanie celistvosti eurozóny a naďalej sa spolu s ostatnými členskými krajinami podieľalo na hľadaní riešení dlhovej krízy.

Jednou z najzávažnejších tém, ak nie vôbec najzložitejšou, ktoré rezonovali v druhej polovici roka, bola aktuálna utečenecká kríza v Európe so svojou humanitárnou, sociálnou i bezpečnostnopolitickou dimenziou. SR v diskusiách od začiatku zastávala pozíciu, že je potrebné sústrediť sa na príčiny, a nielen následky migrácie, hľadať riešenie spoločnými silami a komplexným spôsobom, vrátane akcentu na spoluprácu s tretími krajinami najmä v podobe zlepšenia dobrovoľných návratov a readmisií, a v neposlednom rade riešiť posilnenie ochrany vonkajších hraníc EÚ. Tragické novembrové teroristické útoky v Paríži len podčiarkli naliehavosť týchto úloh. Premietli sa aj do prístupu prijatého na úrovni hláv štátov a vlád.

Pre SR ako priemyselne orientovanú krajinu s vysokou mierou závislosti od externých dodávok energetických surovín je zabezpečenie udržateľného ekonomického rastu a konkurencieschopnosti podmienené spoľahlivou, bezpečnou a ekonomicky udržateľnou dodávkou energií. Preto sa Slovensko aktívne podieľalo na projekte Energetickej únie EÚ, ktorý navrhla Európska komisia vo februári 2015 a politicky podporila Európska rada v marci 2015. Budovanie Energetickej únie sa stalo kľúčovým integračným projektom EÚ pre nasledujúce roky a prirodzene bude agendou slovenského predsedníctva v Rade EÚ.

Slovensko presadzovalo v rokovaní konzistentnú pozíciu zameranú na diverzifikáciu energetických zdrojov a trás, a tým posilnenie energetickej bezpečnosti.

Diverzifikácia a energetická bezpečnosť boli v konečnom dôsledku hlavnými motívmi pre rozhodnutie o budovaní Energetickej únie. Slovensko v tomto smere vníma i závery Európskej rady z decembra 2015, ktoré potvrdzujú princíp, že všetky nové infraštruktúrne projekty v oblasti energetiky musia byť v súlade s tretím energetickým balíčkom a s cieľmi Energetickej únie. Slovensko zároveň dlhodobo presadzuje slobodnú voľbu vlastného energetického mixu v členských krajinách ako možnosť členských štátov rozhodovať o jeho skladbe.

Vzhľadom na to, aký vysoký potenciál má digitálna agenda pre hospodársky rast, podporovalo

Podpredseda Európskej komisie pre Energetickú úniu Maroš Šefčovič počas deviateho ročníka Stredoeurópskej energetickej konferencie (CEEC 2015) predstavil v Bratislave stav a vývoj Energetickej únie, 23. novembra 2015 (Foto: RC SFPA)

iniciatívy a opatrenia v tejto oblasti na úrovni EÚ, ale aj ako prioritu vo Vyšehradskej štvorke počas svojho predsedníctva. Slovenská republika privítala *Stratégiu pre jednotný digitálny trh pre Európu*. Pri realizácii opatrení stratégie je našimi prioritami eliminácia bariér pre cezhraničný elektronický obchod, zjednodušenie regulačných podmienok pre start-upy, rozvoj elektronizácie verejnej správy vrátane prehlbovania interoperability a kybernetická bezpečnosť.

Minister Miroslav Lajčák udelil Zlatú plaketu za prínos k rozvoju slovenskej diplomacie odchádzajúcemu štátnemu tajomníkovi Petrovi Burianovi, ktorý od 1. mája nastúpil do funkcie splnomocnenca EÚ pre Strednú Áziu, 29. apríla 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

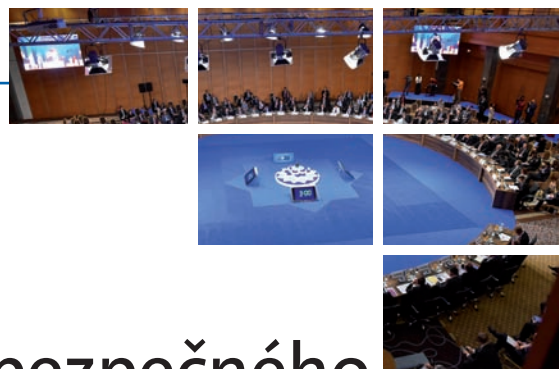

Posilenie bezpečnosti v regióne strednej Európy bolo hlavnou témou rokovania Miroslava Lajčáka s generálnym tajomníkom NATO Jensom Stoltenbergom v Bratislave 10. septembra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

2

Nové hrozby a zachovanie bezpečného a demokratického sveta

O brovskou výzvou pre bezpečnosť bola zhoršená bezpečnostná situácia na Blízkom východe a v severnej Afrike. Boje v Sýrii, Iraku, Líbyi a Jemene boli aj naďalej zdrojmi nestability a spôsobovali humanitárne krízy nielen v regióne, ale aj v širšom okolí.

Vzhľadom na fenomén neregulárnej migrácie, ktorú spôsobujú ekonomické, bezpečnostné a iné faktory, boli dôležitými prvkami slovenskej zahraničnej politiky zintenzívnenie hospodárskej spolupráce a výmena skúseností s krajinami Južného susedstva, ako aj s ďalšími partnermi v regióne. Dynamika vývoja sa odrazila aj v otvorení zastupiteľského úradu SR v Bejrúte. Slovensko podporovalo aj kroky smerujúce k obnoveniu izraelsko-palestínskych rokovaní, posilňovaniu vzájomnej dôvery medzi stranami, ako aj ďalšími aktérmi v regióne.

Po dosiahnutí dohody E3+3 s Iránom o jadrovom programe sa Slovensko snažilo využiť nové možnosti bilaterálnej spolupráce s Iránom. Obnovený diplomatický dialóg sa začal zameriavať na identifikáciu vhodných bilaterálnych ekonomických projektov a prípravu návštev na príslušnej rezortnej úrovni.

Severoatlantická aliancia

Členstvo v Severoatlantickej aliancii bolo naďalej hlavným faktorom na zaistenie vonkajšej bezpečnosti Slovenska. Pozornosť Aliancie sa sústreďovala na implementáciu rozhodnutí samitu NATO (Wales, september 2014) a krokov zameraných na posilnenie južného, a najmä jej východného krídla v rámci *Akčného plánu pripravenosti* prijatého v reakcii na krízu na Ukrajine. Na stretnutí v Bukurešti

4. novembra 2015 prezidenti krajín východného krídla NATO vrátane SR potvrdili záujem pokračovať v uvedenej širokej adaptácii Aliancie.

V rámci plnenia záväzkov zo samitu vo Walese SR v uplynulom roku zvýšila svoj obranný rozpočet o 0,1 % HDP s výhľadom dosiahnuť do roku 2020 úroveň 1,6 % HDP na obranu. Zároveň sa 20 % z obranného rozpočtu využilo na modernizáciu vojenskej techniky. V rámci *Akčného plánu pripravenosti* prispievalo Slovensko do síl veľmi rýchleho nasadenia NATO a podporilo vytvorenie nových styčných tímov

Miroslav Lajčák rokoval s premiérom Čiernej Hory Milom Đukanovićom. Hlavnou témou rokovania bola pozvánka pre Čiernu Horu do NATO, 18. novembra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Nové hrozby a zachovanie bezpečného...

NATO na východnej hranici Aliancie (tzv. NFIU). Počas októbrového zasadnutia ministrov obrany bolo schválené vytvorenie NFIU aj na Slovensku (november 2015) a v Maďarsku, ktoré začne svoju činnosť v roku 2016.

Slovenská republika spolu s niekoľkými ďalšími spojencami zároveň iniciovala, aby sa Aliancia v rámci partnerskej politiky väčšmi sústredila na podporu stability a posilňovanie odolnosti partnerských krajín v jej priamom susedstve, predovšetkým na východe. Súčasťou tohto úsilia by mala byť aj kvalitatívne lepšia spolupráca a koordinácia medzi NATO a EÚ. Konkrétnou formou pomoci SR Ukrajine boli štyri výcvikové kurzy pre ukrajinských špecialistov na odminovanie.

Ako dlhodobý podporovateľ politiky otvorených dverí NATO bola SR jednou z najaktívnejších členských krajín, ktoré sa napokon úspešne zasadzovali za pozvanie Čiernej Hory do Aliancie (december 2015). SR naďalej podporovala individuálny prístup Aliancie ku každému z troch ďalších aspirantov na členstvo – Bosne a Hercegovine, Gruzínsku a Macedónsku – v závislosti od ich skutočného pokroku v plnení prístupových kritérií. V prípade Gruzínska, najlepšie pripraveného aspiranta a aj veľmi aktívneho prispievateľa do operácií Aliancie, SR podporovala a bude podporovať zodpovedajúce ocenenie všestranného úsilia krajiny.

V roku 2015 Zastupiteľský úrad SR v Belehrade vstúpil už do svojho druhého dvojročného mandátu vo funkcii kontaktného veľvyslanectva NATO v Srbsku, v rámci ktorého realizoval rad prezentačných aktivít zameraných na zvýšenie informovanosti srbskej verejnosti o NATO.

Po ukončení najväčšej a najdlhšej operácie NATO – ISAF v Afganistane (koniec 2014), Slovensko spolu so spojencami a partnermi pokračovalo v roku 2015 v podpore tejto krajiny účasťou v poradenskej nebojovej misii pod vedením NATO *Rozhodná podpora* (*Resolute Support Mission*) formou výcviku a vzdelávania afganských bezpečnostných síl. Na ich ďalší rozvoj v súlade so svojimi záväzkami prispela SR aj finančne (500 000 dolárov). Zároveň sa zúčastňovala

na plánovaní budúcej civilno-vojenskej poradenskej prítomnosti NATO v Afganistane, ktorá výhľadovo nahradí aktuálnu misiu *Rozhodná podpora*.

Spoločná bezpečnostná a obranná politika EÚ

Pre spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku (SBOP) bol rok 2015 kľúčovým z viacerých dôvodov. Rada pre zahraničné záležitosti v máji zhodnotila pokrok vo všetkých oblastiach SBOP a prijala usmernenia na jej ďalšie napredovanie v jednotlivých tematikách. Júnová Európska rada podporila ďalšie posilnenie a zefektívnenie SBOP a poverila vysokú predstaviteľku Federicu Mogherini vypracovať *Európsku globálnu stratégiu k zahraničnej a bezpečnostnej politike*.

Významným úspechom nášho predsedníctva vo V4 bolo prijatie *Bratislavskej deklarácie premiérov krajín V4*, ktorá potvrdila odhodlanie posilniť schopnosť EÚ čeliť rýchlo sa vyvíjajúcim bezpečnostným výzvam, ako napr. hybridným hrozbám.

V roku 2015 sa úspešne certifikovala Bojová skupina krajín V4, ktorá bude v pohotovosti v prvom polroku 2016 na ochranu a obranu záujmov krajín EÚ.

V reakcii na stupňujúcu sa utečeneckú krízu v Stredozemí SR podporila urýchléné spustenie námornej vojenskej operácie EUNAVFOR MED, neskôr pod menom Sophia, zameranej na prerušenie prevádzackých ciest do Európy.

Slovensko pokračovalo v aktívnom zapojení vrátane personálu do civilných misií a vojenských operácií EÚ, konkrétne do operácií EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine, EUMM v Gruzínsku, EULEX Kosovo, EUPOL Afganistan, EUBAM Ukrajina a Moldavsko. SR podporovala ďalší rozvoj partnerstiev EÚ s dôrazom na spoluprácu a komplementaritu s NATO a OSN, ako aj spoluprácu s krajinami západného Balkánu, Východného partnerstva a Južného susedstva.

OSN

Návšteva ministra Miroslava Lajčáka v sídle OSN v New Yorku (24. septembra – 3. októbra 2015) a následne návšteva generálneho tajomníka OSN Pana Ki-muna v SR (17. – 20. októbra 2015) potvrdili postavenie Slovenska ako aktívneho a zodpovedného člena OSN. Slovensko sa zasadzovalo o dodržiavanie princípov Charty OSN a posilnenie postavenia OSN v medzinárodných vzťahoch predovšetkým v záujme efektívnej reakcie na existujúce globálne hrozby. Jednou

Miroslav Lajčák vystúpil s príhovorom na samite OSN o udržateľnom rozvoji, ktorý sa konal v New Yorku 28. septembra 2015
(Foto: MZVaEZ SR)

z prioritných tém slovenskej diplomacie v OSN bola a zostáva agenda prevencie konfliktov a mediácie. SR sa podieľala na diskusiách zameraných predovšetkým na situáciu v Sýrii, Iraku, Líbyi, na Ukrajine, napätie medzi Sudánom a Južným Sudánom, Kongom a Demokratickou republikou Kongo a v neposlednom rade dianie na Blízkom východe.

Slovenská republika bola v septembri 2015 prvýkrát zvolená do Výkonnej rady Svetovej turistickej organizácie OSN (UNWTO) na roky 2015 – 2019. Členstvo SR vo Výkonnej rade UNWTO je bezprecedentnou príležitosťou zviditeľniť našu krajinu v oblasti cestovného ruchu a prispieť k jeho ďalšiemu rozvoju.

Rok 2015 sa niesol v znamení osláv 70. výročia založenia Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO), pri zrode ktorej stálo aj Slovensko ako súčasť bývalého Československa. Fórum lídrov počas generálnej konferencie UNESCO (Paríž, november 2015) za účasti Miroslava Lajčáka potvrdilo kľúčovú úlohu organizácie v boji proti extrémizmu a násiliu a dosiahnutí pokroku v *Agende 2030*

pre trvalo udržateľný rozvoj. Slovensko podporilo aktivity UNESCO venované záchrane svetového kultúrneho dedičstva predovšetkým v krajinách ozbrojeného konfliktu (Irak, Sýria, Líbya a Mali) čiastkou 30 000 eur. Slovenská republika úspešne obhájila kandidatúry svojich expertov a bola zvolená do Medzinárodného koordináčneho výboru pre program Človek a biosféra – MAB, Medzivládnej rady pre program Manažment spoločenských premien – MOST a Medzivládneho výboru pre kultúrnu diverzitu. V decembri 2015 bol v Namíbii schválený zápis gajdošskej kultúry na reprezentatívny zoznam nemotného kultúrneho dedičstva ľudstva ako tretí po zápise fujary a jej hudby a Terchovskej muziky.

Reforma bezpečnostného sektora

Slovensko ako výrazný nositeľ agendy reformy bezpečnostného sektora (RBS) rozvíjalo túto tému najmä na pôde medzinárodných organizácií, kde hľadalo možnosti synergie pôsobenia. Výsledkom otvoreného zasadnutia na vysokej úrovni Skupiny priateľov OSN pre RBS v New Yorku (február 2015 v spolupráci s JAR) sú aj konkrétne odporúčania pre prístup

Nové hrozby a zachovanie bezpečného...

Príspevok SR k operáciám a misiám medzinárodného krízového manažmentu Stav k 1. novembru 2015

Operácia/Misia	Oblasť pôsobenia	Počet príslušníkov OS SR	Počet policajných expertov
NATO			
RSM (<i>Resolute Support Mission</i>)	Afganistan	50	
OSN			
UNFICYP (<i>United Nations Peacekeeping Force in Cyprus</i>)	Cyprus	159	3, MV SR
UNTSO (<i>United Nations Truce Supervision Organization</i>)	Egypt a Sýria	2	
UNSTAMIH/MINUSTAH (<i>United Nations Stabilization Mission in Haiti</i>)	Haiti		6, MV SR
EÚ			
EUFOR ALTHEA (<i>European Union Force Althea</i>)	Bosna a Hercegovina	38	
EUPOL (<i>European Union Police Mission</i>)	Afganistan		1, MV SR
EUMM (<i>European Union Monitoring Mission</i>)	Gruzínsko	1	2, MV SR
EULEX (<i>European Union Rule of Law Mission</i>)	Kosovo		6, MV SR
EUBAM (<i>European Union Border Assistance Mission</i>)	Moldavsko a Ukrajina		3, MV SR
EUPOL COPPS (<i>European Union Co-ordinating Office for Palestinian Police Support</i>)	Palestínske územia		1, MV SR do júna 2015
OBSE			
OSCE SMM in Ukraine (<i>OSCE Special Monitoring Mission in Ukraine</i>)	Ukrajina		2, MV SR
OSCE Mission to Macedonia	Macedónsko		1, MV SR
OSCE Mission to Tajikistan	Tadžikistan		1, MV SR do augusta 2015

OSN k posilňovaniu vzťahu medzi RBS a rozvojovou pomocou, vrátane financovania RBS z rozvojových fondov. Pod vedením SR sa tejto téme v cieľi trvalo udržateľného rozvoja č. 16 rozvojovej agendy OSN 2030 venovalo ministerské zasadanie skupiny (október, New York). Stretnutie vyslalo politický signál na podporu merateľných indikátorov, ktoré budú adekvátne vyjadrovať prínos RBS vo vzťahu k rozvojovej agende. Súbor indikátorov plnenia rozvojových cieľov prijme Štatistická komisia OSN v marci 2016.

Na pôde OBSE Slovensko ako predsednícka krajina Skupiny priateľov RBS intenzívne spolupracovalo so srbským predsedníctvom na príslušných vnútorných smerniciach OBSE k RBS. Aj na podnet SR sa uskutočnil švajčiarsko-srbský workshop ku *Kódexu správania sa vo vojensko-politickej oblasti* (Belehrad, 6. – 9. októbra 2015).

SR a Holandsko iniciovali rozpracovanie efektívnejšieho prístupu EÚ k RBS, čo vyústilo do rozhodnutia Rady ministrov zahraničných vecí krajín EÚ (z 18. mája 2015) vypracovať nový, jednotný rámec komplexného prístupu EÚ pre RBS.

V rámci bilaterálnej spolupráce SR poskytuje svoje reformné skúsenosti a podporuje najmä projekty mimovládneho sektora. Popri diplomatickom úsilí SR pomáha i prakticky pri RBS v krajinách západného Balkánu (Srbsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora), Východného partnerstva (Ukrajina, Moldavsko) a v Afganistane. Pomoc realizujú slovenskí vojaci, policajti a colníci prostredníctvom výcviku a poradenstva pre miestne bezpečnostné jednotky, ako aj Slovensko dobrovoľnými príspevkami do relevantných zvereňovaných fondov a iných iniciatív.

Pomoc Maďarsku

Na základe dohody Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky a Celoštátneho hlavného veliteľstva polície Maďarska bolo vyslaných 50 príslušníkov policajného zboru na vykonávanie hliadkovej činnosti na maďarsko-srbskej hranici od 20. októbra 2015 na obdobie jedného mesiaca. Túto skupinu vystriedalo 20. novembra 2015 ďalších 50 policajtov tiež na obdobie jedného mesiaca.

Rozhodnutie Slovenska vyslať príslušníkov policajného zboru do Maďarska s cieľom ochrany vonkajších hraníc EÚ je potvrdením solidarity v rámci V4.

Pomoc Slovinsku

Na oficiálnu žiadosť ministerky vnútra Slovenskej republiky adresovanú ministrovi vnútra Českej republiky, predsedajúcej krajine V4, o pomoc formou vyslania policajtov na posilnenie hliadkovej činnosti na vonkajšej schengenskej hranici, ako aj s cieľom udržania verejného poriadku vo vnútrozemí, vyslalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky 20 príslušníkov Policajného zboru SR v termíne od 6. novembra 2015.

Posilnenie účasti slovenských policajtov v misiách OSN

Svoju zodpovednosť za bezpečnosť v globálnom meradle preukázala SR aj zvýšením počtu príslušníkov Policajného zboru SR v misiách OSN, konkrétne v misii UNFICYP na počet štyroch a vyslaním šiestich policajtov na úplne nové pôsobenie v misii MINUSTAH na Haiti.

OBSE

V roku 40. výročia prijatia Helsinského záverečného aktu Európa opäť čelí vážnym výzvam – tradičným, ale aj viacerým novým – pre jej bezpečnostnú architektúru.

V rámci podpory globálneho boja proti šíreniu zbraní hromadného ničenia podpísala SR s Prípravnou komisiou Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok bilaterálnu dohodu o vzájomnej spolupráci pri výcviku a realizácii činností komisie týkajúcich sa inšpekcií na mieste. Zmluva umožní lepšie a efektívnejšie budovať kapacity verifikačného systému organizácie.

SR splnila úlohy stanovené akčným plánom prístupu SR k Dohovoru o kazetovej munícii. V NR SR prebehol ratifikačný proces zakončený podpisom prezidenta a ratifikačné listiny boli uložené u GT OSN, čím SR pristúpila k Dohovoru. Od 1. januára 2016 je SR zmluvnou stranou.

Slovenská republika presadzovala na pôde OBSE viaceré témy vrátane energetickej bezpečnosti, konkrétne ochranu kritickej energetickej infraštruktúry/sietí pred porušením v dôsledku zlyhania ľudského faktora alebo prírodného nešťastia; reformy OBSE a udržanie autonómneho postavenia Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR). Slovensko založilo a predsedá Skupine priateľov RBS.

Vo vzťahu ku kríze na Ukrajine sa SR usilovala o deeskaláciu napätia v krajine, vrátane práce osobitnej monitorovacej misie. V súlade s presadzovaním slovenských občanov v medzinárodných organizáciách a inštitúciách SR administratívne spracovala a usmernila niekoľko desiatok kandidátúr občanov SR do terénnych misií a inštitúcií OBSE.

Slovensko na klimatickom samite OSN v Paríži, ktorý sa konal v dňoch 30. novembra – 12. decembra 2015, zastupovala delegácia na čele s ministrom životného prostredia Petrom Žigom, 30. novembra 2015 (Foto: MŽP SR)

Nové hrozby a zachovanie bezpečného...

Reakcia na globálne výzvy a hrozby

Boj proti terorizmu

Slovensko sa zapojilo do širokej globálnej koalície proti Daesh vedenej USA. Podporilo aktivity koalície finančným príspevkom do fondu UNDP určeného na stabilizáciu oslobodených území Iraku.

Na relevantných medzinárodných fórach (OBSE, OSN, EÚ) SR podporovala výmenu informácií, poznatkov a najlepšej praxe, týkajúcich sa medzinárodného politického a právneho rámca v oblasti boja proti terorizmu, podporila aj implementáciu relevantných rezolúcií BR OSN.

V spolupráci s USA pokračovala SR v implementácii akčného plánu boja proti pašovaniu jadrového a rádioaktívneho materiálu s cieľom zabrániť jeho možnému zneužitiu na teroristické ciele, organizovala aktivity smerujúce k príprave protokolu na rýchlu mobilizáciu zdrojov, ako aj národného plánu reakcie v uvedenej oblasti.

V oblasti manažmentu zvládania krízových situácií vzniknutých následkom zneužitia chemickej, biologickej, rádiologickej alebo jadrovej látky SR pokračovala v expertnej spolupráci s odborníkmi z USA v teoretickej aj praktickej rovine.

Utečenecká kríza

Vzhľadom na dramatický priebeh utečeneckých vln SR ako riadny člen výkonného výboru Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) od roku 2014 intenzívne spolupracovala s UNHCR a s Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM). Vláda SR schválila (7. októbra 2015) v poradí už šiestu dohodu medzi SR, UNHCR a IOM o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu, cez SR, s platnosťou do konca roku 2017. SR tak už od roku 2009 poskytuje kapacity pre stovky najmä zraniteľných utečencov – matky s deťmi, ktoré sa nachádzajú v konfliktných zónach a potrebujú okamžitú evakuáciu.

Slovensko pomáhalo Rakúsku znížovať nápor v jeho azylových zariadeniach záväzkom poskytnúť ubytovacie kapacity pre max. 500 žiadateľov o azyl v Rakúsku, ktorí strávia obdobie posudzovania ich azylových žiadostí v utečeneckom zariadení v Gabčíkove. Túto pomoc, vykonávanú aj v koordinácii s UNHCR a IOM, osobne ocenil aj generálny tajomník OSN pri návšteve Gabčíkova (19. októbra 2015).

Keďže vývoj v humanitárnej oblasti je mimoriadne zložitý, SR monitorovala implikácie tohto trendu aj na vývoj medzinárodného humanitárneho práva. Preto je stále kľúčová intenzívnejšia spolupráca SR s Medzinárodným výborom Červeného kríža (ICRC) v oblasti poskytovania humanitárnej pomoci, ako aj výmeny informácií na témy medzinárodného humanitárneho práva v nadväznosti na medzinárodnú konferenciu Červeného kríža a Červeného polmesiaca, ktorá sa konala v dňoch 8. – 10. decembra 2015 v Ženeve.

Ochrana životného prostredia

SR prispela k dosiahnutiu novej univerzálnej dohody o zmene klímy – *Parižskej dohody* (prijatá po náročných rokovaníach 12. decembra 2015 na 21. zasadnutí Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy COP21), ktorá má zabezpečiť udržanie globálneho otepľovania pod hranicou 2 °C. Predstavuje kompromis, ktorý zabezpečí nielen dôkladné monitorovanie emisií všetkých krajín, ale aj ich postupné znižovanie. Touto dohodou sa práca na novom globálnom klimatickom režime iba začína. Dohoda totiž obsahuje veľa splnomocňujúcich ustanovení (trhové mechanizmy, financie, monitorovanie emisií), ku ktorým sa budú prijímať rozhodnutia už počas nasledujúcej klimatickej konferencie v Marrákeši (december 2016), kde bude viesť rokovania za EÚ práve Slovensko.

V Bratislave sa stretli predsedovia vlád V4 a prezident Francúzska. Stretnutie bolo vyvrcholením slovenského predsedníctva vo V4, ktoré skončilo v júni 2015. Diskusia sa zameriavala hlavne na problematiku utečencov, 19. júna 2015 (Foto: Úrad vlády SR)

Ľudskoprávna agenda

Medzinárodný rozmer

Počas zasadnutí Rady pre ľudské práva, najvyššieho ľudskoprávneho orgánu v systéme OSN, a Tretieho výboru Valného zhromaždenia OSN SR vystúpila k situácii v regiónoch vyvolávajúcej vážne znepokojenie z hľadiska ochrany ľudských práv (napr. Sýria, KĽDR, Ukrajina) aj k aktuálnym ľudskoprávnym témam, ako napr. sloboda náboženstva.

Slovenská republika obhajovala v Ženeve tretiu správu o plnení *Dohovoru proti mučeniu* (júl). V súlade so záväzkami vyplývajúcimi z ratifikácie medzinárodných zmlúv v oblasti ľudských práv SR odovzdala Úradu vysokého komisára pre ľudské práva správu o implementácii *Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach*.

Na pôde Rady Európy sa Slovensko podieľalo na procese reformy organizácie a na prijímaní opatrení na zvýšenie efektivity Európskeho súdu pre ľudské práva. Vnútroštátny proces voľby kandidátov na sudcu Európskeho súdu pre ľudské práva sa úspešne zakončil zvolením novej sudkyne Európskeho súdu pre ľudské práva za SR Aleny Poláčkovej (september 2015).

Komisár pre ľudské práva Nils Muižnieks sa počas návštevy Slovenska v júni sústredil predovšetkým na problematiku rómskej menšiny, osôb so zdravotným postihnutím a problematiku LGBTI osôb. V októbri 2015 zverejnil svoju správu z návštevy spolu s odporúčaniami, ako zlepšiť a ďalej rozvíjať úroveň ochrany ľudských práv v SR.

SR spolupracovala s poradným výborom Rady Európy k Rámcovému dohovoru na ochranu národnostných menšín, ako aj výborom expertov k Európskej charte regionálnych alebo menšinových jazykov, ktorý navštívil SR v septembri. V novembri boli ruština a srbčina uznané za menšinové jazyky v zmysle časti II *Európskej charty regionálnych alebo menšinových jazykov*.

Vnútroštátny rozmer

Miroslav Lajčák zastával od októbra 2012 do augusta 2015 post predsedu Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Rada sa počas tohto obdobia stala hlavným fórom a autoritou v agende ľudských práv na Slovensku. Intenzívna celospoločenská diskusia o ľudských právach skvalitnila dialóg medzi vládnymi inštitúciami, mimovládny sektorom a akademickou obcou.

Dňa 1. septembra 2015 prešli kompetencie v oblasti tvorby a koordinácie ľudskoprávných politík z ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí na ministerstvo spravodlivosti. Rezort diplomacie si však zachoval kompetenciu poskytovania dotácií v oblasti ľudských práv, a to na podporu projektov, ktorých cieľom je presadzovať, podporovať a chrániť ľudské práva a slobody a predchádzať diskriminácii, rasizmu, xenofóbii, homofóbii, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. MZVaEZ vyhlásilo výzvu na predkladanie žiadostí o dotácie na podporu ľudskoprávných aktivít realizovaných prevažne občianskou spoločnosťou. V rámci výzvy podporilo 54 projektov z oblasti vzdelávania o ľudských právach a na ochranu práv zraniteľných skupín sumou 769 500 eur.

Schválením *Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v SR* vo vláde SR (február 2015) sa zavŕšil viac ako dvojročný intenzívny proces, ktorý prebiehal otvoreným a participatívnym spôsobom s priamou účasťou odbornej a laickej verejnosti. Stratégia je moderný dokument, vychádza z medzinárodných záväzkov SR a odráža princípy, na ktorých sa buduje univerzálna a európska koncepcia ochrany ľudských práv 21. storočia.

Minister Lajčák odovzdal ocenenia víťazom tretieho ročníka výtvarno-literárnej súťaže *Ľudské práva očami detí*. Cieľom súťaže je podporiť výučbu a diskusiu o ľudských právach na slovenských školách, 15. júna 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Slovenský prezident Andrej Kiska a ukrajinský prezident Petro Porošenko počas uvítacieho ceremoniálu v Kyjeve
20. mája 2015 (Foto: TASR)

3 Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca

V4 a slovenské predsedníctvo

Slovenská republika v júni 2015 úspešne zavŕšila svoje v poradí už štvrté ročné predsedníctvo vo Vyšehradskej skupine. Predsednícku štafetu SR odovzdala v júli českým partnerom s vedomím, že V4 ostáva po takmer 25 rokoch od svojho vzniku v dobrej kondícii. Aj druhá polovica nášho predsedníctva ukázala, že reputácia V4 v očiach európskych a globálnych hráčov, ktorí prejavujú záujem o pravidelný politický dialóg, silnie. Na úrovni ministrov zahraničných vecí sme iniciovali rokovania v úspešnom formáte V4+, tentoraz s krajinami Východného partnerstva, severskými a baltskými štátmi (NB8), Nemeckom a Tureckom. Dlhodobá spolupráca s balkánskymi partnermi viedla k podpisu dohody medzi šiestimi krajinami o vytvorení Západobalkánskeho fondu (Praha, november 2015), ktorý sa inšpiruje úspešným príbehom Medzinárodného vyšehradského fondu so sídlom v Bratislave. Na podporu reforiem nášho východného suseda iniciovalo slovenské predsedníctvo spoločný projekt, tzv. V4 Roadshow na Ukrajine, zameraný na prenos transformačného know-how v oblastiach ako decentralizácia, energetika, občianska spoločnosť, vzdelávanie či podpora podnikania.

Slovenské predsedníctvo pokračovalo v koordinovaní spoločných pozícií V4 na pôde EÚ k aktuálnym otázkam klimateckej politiky, energetickej bezpečnosti, digitálnej agendy či Východného partnerstva. V Bratislave bola podpísaná *Zmluva o založení Vyšehradského patentového inštitútu*, ktorý bude prínosom pre činnosť kreatívnych vedcov, podnikateľov a študentov v regióne strednej Európy (február 2015). Ako nový element do spolupráce V4 vnieslo naše predsedníctvo digitálnu agendu, ktorá silne rezonuje

na európskej aj globálnej úrovni. Globálnym investorom sa propagovali regionálne start-upy. Napríklad na podujatí We4Startups v americkom Palo Alto (apríl 2015) sa prezentovala idea vytvoriť spoločnú platformu krajín V4 v Silicon Valley. Ďalšou z priorit slovenského predsedníctva bolo zvýšenie mediálnej informovanosti o V4 v širšej verejnosti. Jednotlivé ústredné orgány štátnej správy realizovali počas ročného predsedníctva

Dohodu o Vyšehradskom patentovom inštitúte podpísali v Bratislave predstavitelia patentových úradov krajín V4 za účasti ministra Miroslava Lajčáka a zástupcov viacerých veľvyslanectiev, 26. februára 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

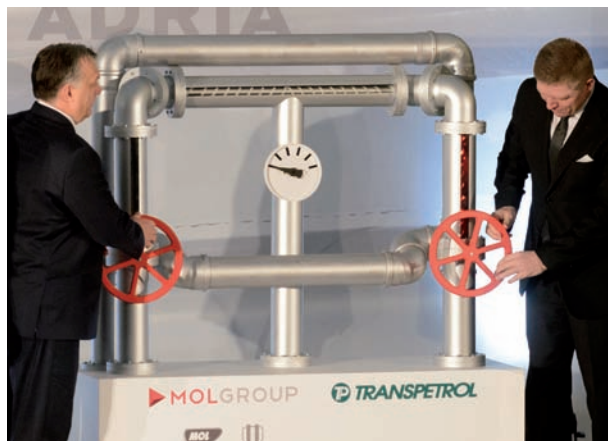
Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca

vo V4 celkovo okolo 140 podujatí na politickej a expertnej úrovni.

Vo formáte V4 SR posilňovala aj spoluprácu s ázijským a tichomorským regiónom. V Luxemburgu sa uskutočnili stretnutia ministrov zahraničných vecí V4+Japonsko ako aj V4+Kórejská republika (november 2015). V Prahe sa uskutočnil samit predsedov vlád krajín V4 s prezidentkou Kórejskej republiky Pak Kun-hje (december 2015).

Susedské vzťahy

Nadštandardné vzťahy s **Českou republikou** v roku 2015 dokumentuje frekvencia stretnutí, nové formáty rokovaní, ako aj koordinácia postojov na multilaterálnych fórach, osobitne v EÚ a V4. Vo Valticiach sa konalo už tretie spoločné rokovanie vlád, ktoré potvrdilo obojstranný záujem o ďalšie prehĺbovanie spolupráce v európskej politike, investíciách a podpore rastu, cezhraničnej spolupráci, energetike, vyšeľhadskej a regionálnej spolupráci, obrane, doprave. Dôležitou z nich je kooperácia v krízových situáciách, akou bola pomoc slovenským občanom pri návrate domov po zemetrasení v Nepále. Rozvoju občianskeho komfortu prispela *Dohoda o vzájomnom uznávaní vysokoškolských diplomov*, čo v praxi znamená, že vysokoškolskí absolventi si nemusia práce vybavovať overenie vzdelania, čakať na uznanie dokladov a znášať finančné výdavky s tým spojené. Dobrú kontinuálnu spoluprácu v oblasti obrany

Predseda vlády Robert Fico s maďarským premiérom Viktorom Orbánom otvorili prepojenie sietí plynovodov. Prepojenie je dôležitou súčasťou severojužného koridoru, ktorý v budúcnosti umožní tranzit plynu od Poľska až po Chorvátsko, 27. marca 2015 (Foto: TASR)

potvrdili spoločné aktivity armádnych zborov, o. i. spoločné cvičenie ženijných jednotiek Ozbrojených síl SR a Armády Českej republiky *Engineer Rescuer 2015*.

S **Maďarskom** viedla SR vecný a konštruktívny dialóg zameraný na ďalší rozvoj spoločných projektov v oblasti cezhraničnej dopravnej infraštruktúry a posilňovania energetickej bezpečnosti. Predsedovia vlád otvorili zrekonštruovaný ropovod, ktorý spája Slovensko a Maďarsko a nadväzuje na ropovod Adria (február 2015). Na ochranu vonkajších hraníc EÚ odišlo

V juhomoravských Valticiach sa konalo tretie spoločné rokovanie slovenskej a českej vlády, 12. mája 2015 (Foto: Úrad vlády SR)

50 príslušníkov Policajného zboru SR na maďarsko-srbskú hranicu (20. október 2015), kde slovenskí policajti pomáhajú pri monitorovaní terénu. Prezidenti oboch krajín si v slovensko-maďarskom pohraničí pripomenuli 20. výročie zápisu jaskýň Slovenského krasu a Aggteleckého parku do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva organizácie UNESCO (september 2015).

Politický dialóg s **Poľskou republikou** pokračoval mimoriadne vysokou dynamikou kontaktov na úrovni prezidentov, vlád aj parlamentov. V energetike pokračuje realizácia projektu severojužného plynového prepojenia, ktoré by malo byť uvedené do prevádzky v roku 2019 a prispieť k diverzifikácii prepravných trás a posilneniu energetickej bezpečnosti oboch krajín i regiónu. V rámci regionálnej dopravnej infraštruktúry bol dobudovaný nový hraničný most cez rieku Poprad spájajúci obce Piwniczna-Zdrój a Mnišek nad Popradom. Euroregióny na slovenskej a poľskej strane Tatier potvrdili pokračovanie regionálnej spolupráce v programovacom období 2014 – 2020. Zástupcovia Združenia Euroregión Tatry so sídlom v Kežmarku a Zväzku Euroregión Tatry so sídlom v Novom Targu podpísali v októbri 2015 v Kežmarku zmluvu o cezhraničnej spolupráci v oblasti kultúry, cestovného ruchu a ochrany historického dedičstva.

Koordinácia plánovania dopravnej infraštruktúry SR a pokračovanie úspešnej spolupráce pri zavádzaní duálneho vzdelávania dominovali vzťahom SR s **Rakúskom**. Uskutočnila sa oficiálna návšteva rakúskeho prezidenta Heinza Fischera v SR a recipročné návštevy predsedov vlád oboch krajín. Ako výraz solidarity so susednou krajinou pri riešení migračnej krízy poskytla SR ubytovacie kapacity utečencom počas azylových procedúr.

Vznikol nový formát regionálnej spolupráce medzi Slovenskom, Českom a Rakúskom (tzv. **Slavkovský formát**), ktorý má Slovensko záujem rozvíjať na pragmatickom základe a s realistickými cieľmi ako doplnok k iným už osvedčeným formátom regionálnej spolupráce.

Slovensko naďalej podporovalo mierové riešenie krízy na **Ukrajine** za podmienky rešpektovania suverenity a teritoriálnej integrity štátu. Podporovalo reformné procesy, ktoré v rámci implementácie *Asociačnej dohody* približujú Ukrajinu k štandardom EÚ. SR sa zasadzovala o zdynamizovanie vzťahov s Ukrajinou, zintenzívnenie spolupráce v pohraničí, v oblasti hospodárstva a energetiky, nielen pri tranzite plynu a ropy, ale aj pri účasti firiem na projektoch na Ukrajine. Prezident navštívil Ukrajinu v máji, predseda vlády vo februári. Počas návštevy Roberta Fica bola podpísaná aktualizovaná *Dohoda o železničnej doprave cez štátnu hranicu*

V Českom Slavkove sa konalo stretnutie premiérov Českej republiky, Slovenskej republiky a Rakúska. V *Slavkovskej deklarácii*, ktorú počas rokovaní prijali, sa dohodli na zintenzívnení komunikácie medzi krajinami, 29. januára 2015 (Foto: Úrad vlády SR)

a aktualizovaný *Protokol o hraničných priechodoch*. Predseda vlády Ukrajiny Arsenij Jaceňuk uskutočnil návštevu SR v septembri. Nosnými témami rokovaní bola spolupráca v energetike a medzi parlamentmi. SR poskytla pomoc Ukrajine vo výške 2,9 milióna eur.

Bilaterálna spolupráca s ostatnými členskými krajinami EÚ

Nemecko bolo aj v roku 2015 strategickým politickým a hospodárskym partnerom Slovenska v európskej i bilaterálnej politike. O intenzite bilaterálneho

Prezident Andrej Kiska sa spoločne s ministrom Miroslavom Lajčákom stretli v Kyjeve s premiérom Arsenijom Jaceňukom. Hovorili o možnosti veľkého reverzu plynu na Ukrajinu, vojne na Donbase, voľnom vízovom režime a reformách, 20. mája 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca

V marci sa v Bratislave uskutočnilo rokovanie zástupcov diplomacie krajín V4 s Nemeckom. Medzi hlavné témy diskusie patrila ukrajinská kríza, 23. marca 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

politického dialógu svedčia tri návštevy Miroslava Lajčáka v Nemecku a návšteva jeho nemeckého kolegu Franka-Waltera Steinmeiera v SR počas rokovania V4+Nemecko+Východné partnerstvo. Čiastočne rozdielne nazeranie na utečeneckú problematiku v európskom kontexte atmosféru bilaterálnych vzťahov nepoznačilo. Najväčší objem zahraničnoobchodnej výmeny s NSR spomedzi všetkých partnerov naďalej zohráva kľúčovú rolu aj pre ekonomický vývoj SR.

Robert Fico prijal v Bratislave premiéra Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Davida Camerona, ktorý pricestoval na Slovensko v rámci svojho turné po krajinách Európskej únie, 19. júna 2015 (Foto: Andrea Veselá)

Rok 2015 priniesol oživenie kontaktov na najvyššej úrovni v **britsko-slovenskej** relácii – návštevy prezidenta SR Andreja Kisku v Spojenom kráľovstve a predsedu vlády Spojeného kráľovstva Davida Camerona na Slovensku v júni 2015 sa uskutočnili bezprostredne po májových parlamentných voľbách v Spojenom kráľovstve. Položili dobrý základ pre rozvoj bilaterálnych vzťahov v celom nasledujúcom volebnom období, a tým aj pre dialóg o britských predstavách o reformách EÚ počas slovenského predsedníctva v EÚ a britského predsedníctva v EÚ v roku 2017.

Spolupráca s **Francúzskou republikou** pokračovala v súlade s *Akčným plánom strategického partnerstva na roky 2013 – 2018* zameraného na spoluprácu na politickej úrovni, v oblasti hospodárstva, obchodu, energetiky, spravodlivosti, vnútra, administratívy, vedy, školstva a kultúry. Návštevy prezidenta Françoisu Hollanda a predsedníčky zahraničného výboru Národného zhromaždenia Élisabeth Guigou a poslancov Skupiny priateľstva so SR v Národnom zhromaždení FR na Slovensku potvrdili obojstranný záujem o prehlbovanie ekonomickej spolupráce a investícií, či posilnenie energetického a automobilového priemyslu a rozvoja turizmu. Intenzívne sa rozvíjal politický dialóg na úrovni ministrov zahraničných vecí a štátnych tajomníkov pre európske záležitosti. SR po novembrových teroristických útokoch v Paríži vyjadrila Francúzsku svoju solidaritu. Kladne reagovala na žiadosť Francúzska o pomoc v oblasti bezpečnosti a obrany a rozhodla o vyslaní kontingentu výcvikovej misie EUTM Mali.

Vysokú úroveň politického dialógu s **Talianskom** potvrdila návšteva prezidenta SR v apríli, predsedu talianskeho senátneho výboru pre obranu v máji a talianskeho ministra zahraničných vecí a medzinárodnej spolupráce v júli. Ekonomický a vedecký rozmer vzťahov posilnila úspešná účasť SR na svetovej výstave EXPO Miláno 2015, realizácia slovensko-talianskeho podnikateľského fóra a prezentácia slovenského cestovného ruchu a kúpeľníctva. Podarilo sa vytvoriť podmienky na posilnenie malého a stredného podnikania a strategického technologického partnerstva v obrannom priemysle. Tri zmluvné dokumenty dali impulz rozvoju spolupráce v oblasti kultúry, vzdelávania, vedy a techniky.

Východná Európa

Bilaterálne vzťahy SR ako i ostatných členov EÚ s **Ruskou federáciou** ovplyvnila zložitá situácia vyvolaná vojenským konfliktom na Ukrajine, anexiou

Predseda vlády Robert Fico sa v Bratislave stretol s francúzskym prezidentom Françoisom Hollandom. Na bilaterálnom stretnutí hovorili o vzájomných slovensko-francúzskych vzťahoch a o aktuálnych európskych témach, 19. júna 2015 (Foto: Andrea Veselá)

Krymu a napokon vojnou v Sýrii. Slovensko ako členský štát EÚ rešpektovalo spoločný sankčný postup EÚ voči Rusku, čo sa prejavilo na poklese vzájomnej obchodnej výmeny. Politický dialóg sa však udržiaval aj naďalej – na oficiálnu návštevu SR prišiel minister Sergej Lavrov, Robert Fico sa zúčastnil osláv 70. výročia ukončenia 2. svetovej vojny v Moskve a následne vykonal pracovnú návštevu. Slovensko vníma Rusko ako dôležitého hospodárskeho partnera. Usilujeme sa o ďalší rozvoj ekonomickej spolupráce, osobitne v oblasti energetiky, kde má SR záujem o dlhodobu stabilnú dodávku energetických surovín s maximálne efektívnym využitím potenciálu SR ako tranzitnej krajiny. Obnovila sa činnosť Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu. V rámci nej má Slovensko otvorené otázky vo vojenskej oblasti (licencie, vrtuľníky) a niekoľko ďalších projektov (cyklotrón, širokorozchodná trať).

V roku 2015 Slovensko ocenilo výrazný posun v postojoch **Bieloruskej republiky**. A to bieloruské aktivity pri riešení krízy na Ukrajine, ako aj prepustenie politických väzňov. V bilaterálnej oblasti sa uskutočnili dve rokovania ministrov zahraničných vecí, Minsk navštívila delegácia Národnej rady SR, v Bielorusku sa konalo zasadanie Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu a pravidelné konzultácie ministerstiev zahraničných vecí oboch krajín.

Západný Balkán a Turecko

Zmena dynamiky svetového vývoja prehĺbila potrebu stability a bezpečnosti v susedstve EÚ. Preto SR naďalej podporovala euroatlantické integračné ambície krajín západného Balkánu, pomáhala pri reformných procesoch v regióne. V bilaterálnych vzťahoch dbala o premietnutie vysokej úrovne politického dialógu do ekonomickej spolupráce.

Aj vďaka podpore SR sa **Čierna Hora** stala lídrom integračných procesov v regióne. Má otvorených 20 prístupových kapitol, dve už predbežne uzavrela. Pre krajinu bolo medzníkom decembrové zasadnutie ministrov zahraničných vecí NATO a ponuka členstva v Aliancii.

Potvrdením dlhodobu nadštandardných vzťahov so **Srbskom** bola návšteva Miroslava Lajčáka v Belehrade (december) a prvá návšteva premiéra Srbska Aleksandra Vučića v SR (apríl). Slovensko prioritne podporovalo otvorenie prvých rokovacích kapitol so Srbskom. Tento krok, ako veríme, posilní odhodlanie Belehradu realizovať potrebné reformy a jeho európske strategické smerovanie. V súlade s týmto prístupom SR neblokovala podpis stabilizačnej a asociačnej dohody medzi EÚ a **Kosovom**. Za dôležitý považujeme augustový posun vo vývoji dialógu Belehrad – Priština, ktorý sa stal efektívnym nástrojom normalizácie vzťahov.

Vo vzťahu k **Bosne a Hercegovine** a **Macedónsku** SR podporovala plnenie záväzkov oboch krajín, ktoré

Minister Miroslav Lajčák sa stretol s ruským partnerom Sergejom Lavrovom. Na stretnutí sa venovali okrem slovensko-ruských vzťahov aj Ukrajine, Blízkeho východu či migrácii. M. Lajčák vyjadril aj znepokojenie nad dokumentom o invázii v roku 1968, 1. júna 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Susedské vzťahy, regionálna a bilaterálna spolupráca

Predseda vlády Robert Fico prijal 2. apríla 2015 v priestoroch Úradu vlády predsedu vlády Srbskej republiky Aleksandra Vučića počas jeho oficiálnej návštevy Slovenskej republiky. (Foto: Úrad vlády SR)

podmieňuje vytvorenie stabilnejšieho politického, ekonomického a sociálneho prostredia a angažovanosť EÚ pri prekonávaní stagnácie. Miroslav Lajčák slávnostne otvoril multifunkčné ihrisko v Srebrenici, na výstavbu ktorého poskytla SR 70 000 eur s cieľom

podporiť myšlienku spolunažívania a posilnenia väzieb jej obyvateľov.

Návšteva Miroslava Lajčáka v Tirane (marec 2015) mala za cieľ povzbudiť **Albánsko**, aby nepoľavilo v úsilí a sústredilo sa na prijatie a implementáciu reformných krokov a aj na špecifické priority v oblasti boja s organizovaným zločinom a korupciou, ktoré sú nevyhnutné pre otvorenie prístupových rokovaní s EÚ. Počas návštevy vystúpil i na plenárnom zasadnutí Národného konventu o EÚ v Albánsku. Osobitne dôležitou témou rokovaní bolo zriadenie Fondu pre západný Balkán podľa vzoru Medzinárodného vyšehradského fondu, ktorého sídlom sa stala práve Tirana.

Slovensku sa darilo zintenzívňovať vzájomnú interakciu s **Tureckom**, o čom svedčí návšteva tureckého prezidenta v SR. V rámci nej sa uskutočnilo obchodné fórum a boli podpísané dve memorandá o porozumení (medzi SARIO a partnerskou organizáciou DEIK a Slovak Business Agency a tureckou asociáciou malých a stredných podnikov KÖSĞEB). Prehlbovanie hospodárskej a vedecko-technickej spolupráce potvrdilo zorganizovanie šiesteho inovačno-technologického fóra v Istanbuli. Významnou udalosťou bolo vytvorenie stáleho slovensko-tureckého inovačno-technologického fóra na pôde Univerzity Bilgi v Istanbuli. Na medzinárodnej úrovni SR podporovala dialóg s Tureckom, ktoré je kľúčovou krajinou v riešení utečeneckej krízy.

Minister Miroslav Lajčák na otváracom plenárnom zasadnutí Národného konventu o EÚ v Albánsku 9. marca 2015 (Foto: RC SFP SR)

Transatlantické vzťahy

Vzhľadom na vývoj ukrajinsko-ruského konfliktu v politickom dialógu s **USA** dominovala koordinácia uplatňovania sankčných opatrení EÚ a USA voči Rusku, implementácia minských dohôd, podpora reformného úsilia ukrajinskej vlády a posilnenie kolektívnej obrany NATO. SR v roku 2015 zintenzívnila komunikáciu s USA v otázke udelenia pozvánky do NATO pre Čiernu Horu (v decembri), no najmä zaistenia energetickej bezpečnosti SR a modernizácie a zvýšenia bojaskopnosti ozbrojených síl SR, vrátane spoločných cvičení slovenských a amerických ozbrojených síl na území SR.

Pokračovala aj spolupráca slovenských a amerických ozbrojených síl v Afganistane. SR sa prihlásila aj k aktivitám globálnej koalície proti Daesh vedenej USA.

Slovenská zahraničná politika bola mimoriadne aktívna v regióne **Latinskej Ameriky a Karibiku**. Návštevy smerovali do krajín, ktoré sú najdôležitejšími regionálnymi hráčmi – Brazília, Mexiko,

a najdynamickejšie sa rozvíjajúcimi ekonomikami regiónu Kolumbia, Peru, Uruguaj, Kuba a napokon aj do San Salvadoru.

Rokovania Roberta Fica v sprievode Miroslava Lajčáka a Petra Kažimíra (7. – 10. októbra) a neskôr aj pracovná návšteva ministra hospodárstva Vazila Hudáka na Kube boli vhodne načasované a profitovali z výrazného pokroku, ktorý sa podarilo dosiahnuť vo vzťahoch EÚ – Kuba od začiatku roka 2014. Ukázali, že SR sa môže efektívne oprieť o svoju povest zástancu racionálneho a konštruktívneho prístupu ku Kube. K úspechu rokovaní v Havane – podpísu *Dohody o urovnaní kubánskeho dlhu*, uzatvoreniu revízie zmluvnej základne a *Memoranda o porozumení k Zmluve o výstavbe bloku tepelnej elektrárne v Marieli* – nepochybne prispel aj fakt, že sa uskutočnili v novej fáze, ktorú otvorilo oteplenie vzťahov medzi USA a Kubou.

Minister Miroslav Lajčák privítal na pôde ministerstva prezidenta Tureckej republiky Recepta Tayyipa Erdoğana, prezidenta Andreja Kisku, ako aj ministra hospodárstva Turecka Nihat Zeybekciho, s ktorými sa spoločne prihovarili účastníkom Slovensko-tureckého podnikateľského fóra 31. marca 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Miroslav Lajčák sa počas zasadnutia Valného zhromaždenia OSN v New Yorku stretol s prezidentom USA Barackom Obamom a prvou dámou Michelle Obamovou, 28. septembra 2015 (Foto: Lawrence Jackson)

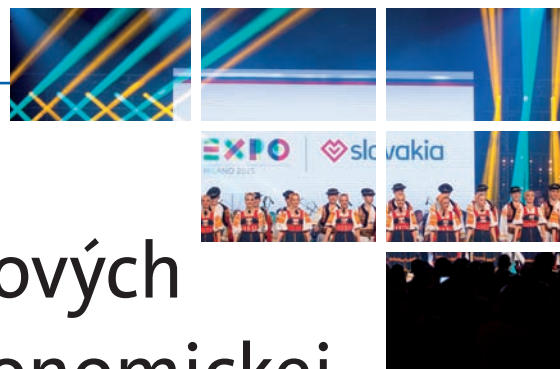

Národný deň Slovenska na EXPO 2015 v Miláne. Na fotografii prezident Andrej Kiska a podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí Miroslav Lajčák, 24. júna 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

4 Úspešnosť nových nástrojov ekonomickej diplomacie

V rámci ekonomickej diplomacie napĺňalo ministerstvo ciele *Stratégie vonkajších ekonomických vzťahov SR na obdobie rokov 2014 – 2020*, a to v oblasti výskumnej a inovačnej spolupráce so zahraničím, jednotnej prezentácie SR, ako aj v obchodno-politických a investičných zámeroch. Preto na podujatiach, stretnutiach a rokovaniach dominovali témy ako inovácie, podpora znalostnej ekonomiky, výskum a vývoj, duálne vzdelávanie, možnosti a bariéry prieniku a pôsobenia na zahraničných trhoch.

V druhej polovici roka 2015 ministerstvo upriamovalo pozornosť na výzvy celospoločenského charakteru ako masívny prílev migrantov, výrazný pokles cien ropy, pokračujúce ekonomické sankcie voči Rusku, ekonomická kríza v Číne, škandál medzinárodných rozmerov výrobného koncernu Volkswagen, podpis memoranda o plynovode Nord Stream 2 a vnútorné ekonomické rozdiely medzi členskými štátmi EÚ, a to aj z hľadiska ich negatívneho vplyvu na ekonomickú stabilitu eurozóny.

Ministerstvo v spolupráci s rezortom hospodárstva, SARIO-m, regionálnymi komorami SOPK a zastupiteľskými úradmi SR zabezpečilo viacero **podnikateľských misíí** sprevádzajúcich prezidenta (Spojené kráľovstvo, Nemecko, Fínsko, Estónsko, Bulharsko), zameraných predovšetkým na inovácie, vedu a výskum vrátane vzdelávania a startup-ov. V SR boli misie, ktoré sprevádzali prezidentské návštevy z Rumunska a Chorvátska. Dôraz sa kládol na tzv. business-to-business (B2B) stretnutia, stretnutia zástupcov obchodných komôr, odborných, vedeckých a vzdelávacích inštitúcií. Osobitne výrazný ekonomický rozmer so zameraním na spoluprácu v oblasti inovácií, vedy, výskumu, vzdelávania, digitálnych služieb, e-vlády

i kybernetickej bezpečnosti mali podnikateľské misie sprevádzajúce prezidenta SR v Estónsku a Fínsku. Vo Fínsku bol otvorený prvý Slovenský styčný inovačný úrad (SILO).

Okrem misíí sa uskutočnilo viacero **podnikateľských fór**, ako v poradí už tretie podnikateľské fórum Východného partnerstva v Rige, slovensko-talianske fórum pri príležitosti konania svetovej výstavy EXPO Miláno 2015, štvrté viedenské energetické fórum. Bohatú účasť zaznamenali podnikateľské fóra s tradičnými

Počas oficiálnej návštevy prezidenta Turecka Recepta Tayyipa Erdoğana na Slovensku boli podpísané dve memorandá o porozumení. Jedno medzi SARIO a tureckým DEIK a medzi slovenskou Slovak Business Agency a tureckou Organizáciou pre rozvoj malého a stredného podnikania KOSGEB, 31. marca 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Úspešnosť nových nástrojov ekonomickej diplomacie

Premiér Robert Fico na Univerzite Bilgi v Istanbuli otvoril slovensko-turecké permanentné fórum pre vedu, inovácie a obchod, 14. mája 2015
(Foto: MZVaEZ SR)

obchodnými partnermi – Tureckom a Srbskom. Nové možnosti spolupráce zasa preskúmali podnikatelia z oblasti potravinárstva, stavebníctva a farmaceutiky počas fóra s Gruzínskom. Vietnamsko-slovenského kooperačného fóra sa zúčastnili vietnamskí podnikatelia z oblastí IT, stavebníctva, automobilového priemyslu, energetiky, poľnohospodárstva a potravinárstva z viacerých vietnamských provincií.

Ďalšie úspešné projekty predstavoval slovensko-švédsky inovačný seminár, workshop CEI – JRC za účasti partnerov z Holandska, Nemecka a Talianska, workshop CERN – Slovakia Industry and Knowledge Transfer Event za účasti čelných predstaviteľov CERN-u, zástupcov rezortov hospodárstva, školstva, zahraničných vecí, obchodnej a priemyselnej komory a ďalších zainteresovaných slovenských inštitúcií z akademickej sféry, slovenských spoločností s potenciálom a záujmom spolupracovať s CERN-om v oblasti verejného obstarávania a transferu vedomostí a technológií z marca tohto roka, ako aj zo Švajčiarska, semináre o *Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohode*

medzi EÚ a Kanadou a množstvo ďalších. Výsledkom podnikateľského záujmu írskej leteckej spoločnosti Ryanair a ústretovej pozície SR bolo otvorenie jej novej základne na Letisku M. R. Štefánika v Bratislave 30. marca. Predstavuje investíciu 200 miliónov dolárov a ponúka 22 destinácií zo Slovenska. V septembri 2015 privítal Ryanair osemmiliónteho pasažiera do Bratislavy.

Politický dialóg na najvyššej úrovni so strategickými partnermi Čínou, Japonskom, Indiou, Kórejskou republikou a kľúčovými krajinami juhovýchodnej Ázie bol prioritne zameraný na podporu projektov v oblasti hospodárskej a vedecko-technologickej.

Nové nástroje ekonomickej diplomacie sa využívali na hľadanie odbytových možností pre slovenské podniky na mimoeurópskych trhoch. Tento z dlhodobého hľadiska pre SR nevyhnutný trend bol hlavným motívom efektívneho využívania pracovných zahraničných ciest ústavných činiteľov primárne na prezentovanie potenciálu stredných a malých

podnikateľských subjektov. Príkladom sú pracovné cesty ministra, ktorého sprevádzali podnikatelia na Filipínach, v Malajzii, Austrálii a na Novom Zélande.

Vo formáte V4+Japonsko sa uskutočnili semináre na podporu malého a stredného podnikania a spolupráce v oblasti vedy, výskumu a inovácií. Podpore vývozu výrobkov obranného priemyslu sa zasa venoval seminár k licenčnému konaniu organizovaný na pôde ministerstva. V záujme identifikácie prienikov spoločných záujmov medzi Slovenskom a Saudskou Arábiou sa uskutočnila prezentácia investičných možností v oblasti inovácií, kúpeľníctva a cestovného ruchu pre delegáciu saudského princa.

Historicky prvá pracovná cesta ministra do Uruguaja a Peru od vzniku SR sledovala zapojenie Slovenska do rôznorodých foriem regionálnej spolupráce, podporu a diverzifikáciu slovenského exportu. Bola využitá na podanie žiadosti Slovenskej republiky o status pozorovateľa v Tichooceánskej aliancii, zoskupenia krajín (Kolumbia, Čile, Mexiko a Peru) zameraných na dynamický hospodársky rozvoj a intenzívnu obchodnú výmenu. Pozorovateľský status v nej umožní Slovensku získať bližší kontakt a viac informácií o hospodárskom vývoji v členských krajinách Tichooceánskej aliancie, ktoré budú priamo sprostredkované podnikateľskej komunite.

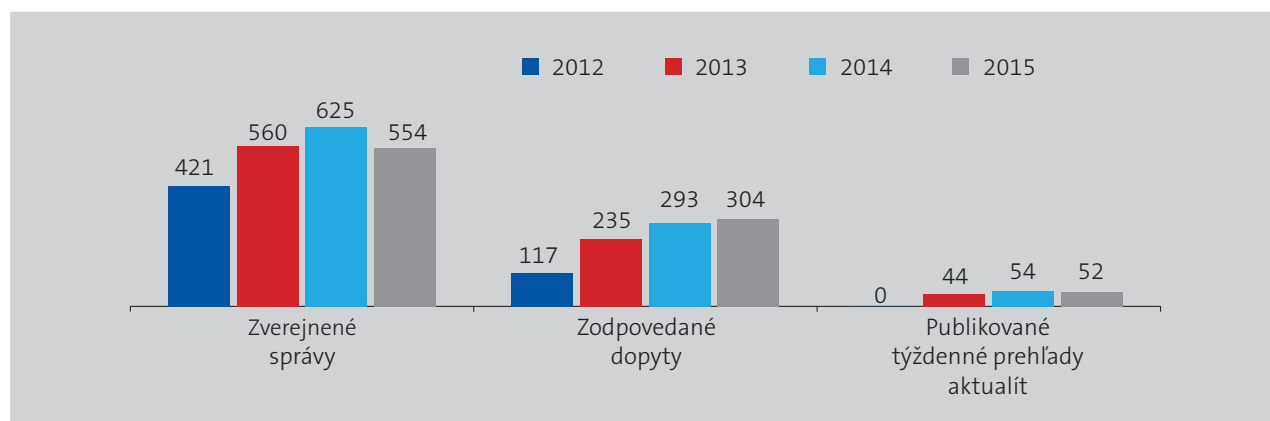
V júni sa uskutočnilo druhé stretnutie 58 obchodno-ekonomických diplomatických zástupcov SR v zahraničí, ktoré potvrdilo potrebu skvalitniť informačnú a prezentačnú prípravu zástupcov podnikateľského sektora pred účasťou na podnikateľskej misii či podnikateľskom fóre. Obchodno-ekonomickí diplomati sa stretli s viac než 80 slovenskými podnikateľskými subjektmi. V roku 2015 ministerstvo spustilo nový nástroj – schému

Ministra Miroslava Lajčáka počas jeho návštevy Malajzie privítal malajzijský minister zahraničných vecí Anifah Aman. Obaja sa následne zúčastnili aj slovensko-malajzijského obchodného fóra, 25. mája 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

na podporu ekonomickej diplomacie, ktorá poskytuje veľvyslanectvám finančné prostriedky na realizáciu aktivít v oblasti ekonomickej diplomacie. V roku 2015 uskutočnili zastupiteľské úrady a partneri z podnikateľského sektora z jej prostriedkov 15 projektov v 14 krajinách (podnikateľské misie, kooperačné podujatia, inovačné fóra a pod.).

Významnou súčasťou výkonu ekonomickej diplomacie je Podnikateľské centrum. Portály Podnikajme v zahraničí a Týždenný prehľad ekonomických aktualít zo zahraničia sprostredkovali podnikateľskej

Prehľad činností Podnikateľského centra v roku 2015 v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi

Úspešnosť nových nástrojov ekonomickej diplomacie

Počas historickej prvej návštevy člena vlády SR v Uruguaji podpísali minister Miroslav Lajčák a uruguajský viceprezident Raúl Sendic *Memo- randum o porozumení a spolupráci medzi ministerstvami zahraničných vecí SR a Uruguaja*, 27. októbra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

verejnosti ekonomické informácie zo zastupiteľských úradov, informovali o veľtrhoch, výstavách, tendroch, podnikateľských misiách a nových podnikateľských príležitostiach v zahraničí, a sprostredkovali tým niekoľko úspešných obchodných prípadov so zahraničím. V roku 2015 čiastočne poklesol počet zverejnených ekonomických správ, avšak v dôsledku ich výraznejšej selektívnosti sa zvýšila ich kvalita. Podnikateľské centrum bolo aj kvalifikovaným partnerom pri riešení stále rastúceho počtu priamych dopytov podnikateľov.

Inovatívnym výsledkom činnosti Podnikateľského centra bolo spracovanie prvej ekonometrickej analýzy krajín sveta, ktorá identifikovala komparatívne výhody SR v jednotlivých komoditách v porovnaní s inými krajinami a vyhodnotila odbytový potenciál pre slovenské vývozné tovary podľa teritórií. Tým zlepšila informovanosť verejnej správy i podnikov o možnosti teritoriálnej diverzifikácie slovenského vývozu.

Energetická bezpečnosť

Energetická bezpečnosť Slovenskej republiky je úzko spojená s projektom Energetickej únie. Ministerstvo využilo synergický efekt slovenského predsedníctva

vo V4 na podporu jej princípov (bezpečnosť dodávok energií, spoločný trh, energetická efektívnosť a dekarbonizácia pri dodržaní zásady technologickej neutrality a voľba vlastného energetického mixu) spolu so zvýraznením špecifik regiónu strednej Európy. Hmatateľným dôkazom je júnová slovenská iniciatíva – spoločné posúdenie rizík krajín V4 v oblasti dodávok plynu, prezentovaná na rokovaní Rady EÚ pre dopravu, telekomunikácie a energetiku.

Prioritou Energetickej únie i zahraničnej politiky SR v oblasti energetiky je prepájanie trhov s energiami, teda aj posilnenie severojužného koridoru pri maximálnom využití existujúcej infraštruktúry. Slovenská republika napĺňala tento cieľ prostredníctvom realizácie slovensko-maďarského plynovodu, ktorý bol uvedený do prevádzky 1. júla 2015. Ministerstvo podporilo aj budovanie slovensko-poľského plynovodu, ktorý bol zaradený do zoznamu projektov spoločného európskeho záujmu.

Strategickou úlohou ministerstva zostáva podpora nového plynovodu Eastring, ktorý napĺňa cieľ Energetickej únie – diverzifikáciu zdrojov a prepravných trás. Slovensko na májovom samite Východného partnerstva v Rige iniciovalo

Zmiešané medzivládne a medzirezortné komisie pre hospodársku spoluprácu

sa zameriavali na podporu spoločných obchodných a investičných projektov. Ministerstvo spolu s ministerstvom hospodárstva realizovalo zasadnutia komisií s Ruskou federáciou, Bieloruskom, Čínskou ľudovou republikou, Spojenými arabskými emirátmi, Indiou a Srbskom. Priniesli viacero veľmi konkrétnych výsledkov: s Bieloruskom to bol podpis *Dohody medzi Eximbankou SR a Beleximgarantom o prepoistení exportných úverov*; výstupom so Srbskom je podpora realizácie investičných projektov slovenských firiem najmä v oblasti energetiky, ktorá prináša reálne výsledky – projekt fotovoltickej elektrárne v Beočíne, tri rozostavané bioplynové stanice v Bači, úspešne ukončený projekt dodania a implementácie informačného systému na podporu predaja elektrickej energie; záverom zo zasadnutia prvého spoločného hospodárskeho výboru medzi SAE a SR je záujem arabskej strany o spoluprácu v oblasti poľnohospodárstva, cestovného ruchu, energetiky, obnoviteľných zdrojov, vzdelávania, vedy, výskumu a inovácií a leteckej dopravy. S cieľom posilniť bilaterálnu spoluprácu medzi SR a Palestínou sa uskutočnilo prvé zasadnutie slovensko-palestínskeho ministerského výboru v Bratislave za účasti ministerstiev kultúry, školstva a zdravotníctva oboch krajín. Dvadsaťte zasadnutie Slovensko-bavorskej komisie (apríl 2015) potvrdilo posun z transferu nemeckých skúseností na novú úroveň keď slovenská strana už nevystupuje iba v pozícii prijímateľa, ale mnohé z jej aktivít už majú charakter reciprocity.

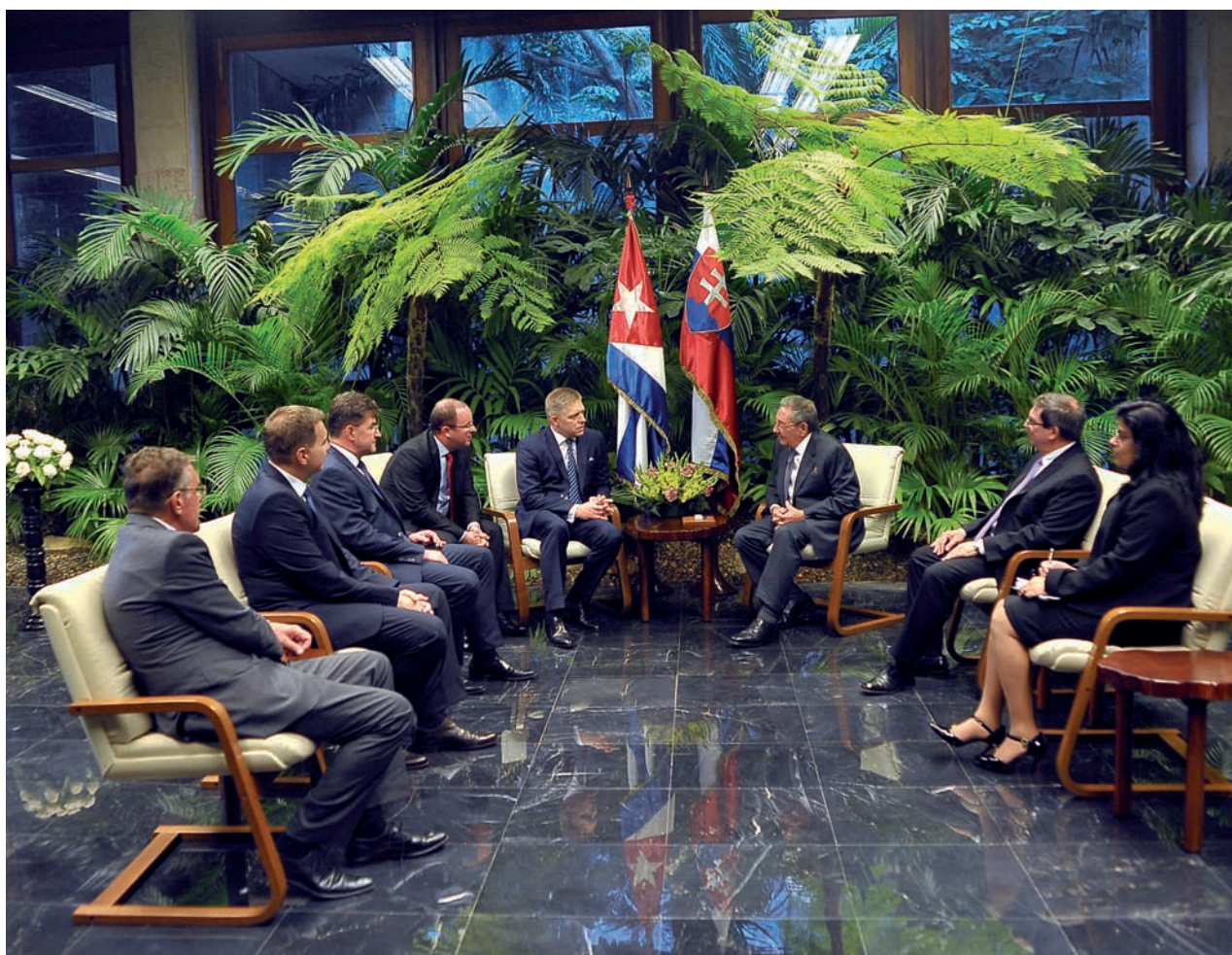
memorandum, ktoré okrem Slovenska podpísali Maďarsko, Bulharsko a Rumunsko, čím vyjadrili prienik záujmov v energetickej oblasti. Eastring spojí trhy v západnej a juhovýchodnej Európe, zvýši energetickú bezpečnosť participujúcich krajín a podporí efektívnosť ukrajinského tranzitného systému, ktorý zostáva kľúčovým pre zásobovanie EÚ plynom. Ekonomické opodstatnenie nového plynovodu vyjadruje jeho zaradenie do zoznamu projektov spoločného európskeho záujmu. Nezabudlo sa ani na podporu modernizácie prioritnej infraštruktúry dodávok plynu do Európy, ktorou je ukrajinský plynový koridor. Konzistentnosť našej podpory Ukrajine sme v januári potvrdili opätovným navýšením kapacity reverzného plynovodu na Ukrajinu na súčasnú kapacitu 40 mil. m³ denne, 14,6 mld. m³ ročne. Dodávky zo SR tvorili až 70 % dodávok reverzným tokom, ktorý zvyšuje energetickú bezpečnosť Ukrajiny a šetrí značné finančné prostriedky. Reverz výrazne a pozitívne zasiahol do ukrajinského konfliktu tým, že zabezpečil

Ukrajine prežitie zimy a mal pozitívny vplyv na ceny plynu nielen pre Ukrajinu.

Ohlásený zámer vybudovať plynovod Nord Stream 2 zásadne podkopáva princípy energetickej politiky EÚ. Ministerstvo aktívne vystupuje proti tomuto projektu a iniciovalo spoločný postup s odmietavým stanoviskom k projektu s krajinami, ktoré by boli najviac dotknuté týmto projektom.

Podpora vedomostnej ekonomiky a inovácií a angažovanosť v globálnych politikách

V tejto novej oblasti definovanej *Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR* a *Stratégiou vonkajších ekonomických vzťahov na roky 2014 – 2020* v oblasti budovania znalostnej ekonomiky, inovácií a rozvoja technológií sa okrem inovačných fór v SR i zahraničí uskutočnilo niekoľko pionierskych

Predseda vlády Robert Fico, minister financií Peter Kažimír a minister zahraničných vecí Miroslav Lajčák sa počas svojej návštevy Kubánskej republiky stretli s predsedom Štátnej rady a Rady ministrov Raúloom Castrom a ďalšími ústavnými činiteľmi. Hlavným bodom návštevy bol podpis *Dohody o uznaní a vysporiadaní kubánskeho dlhu voči Slovenskej republike*, 8. októbra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Miroslav Lajčák so svojou rezortnou partnerkou Anou Mariou Sánchez de Ríos počas prvej oficiálnej návštevy člena slovenskej vlády v Peru, 29. októbra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

aktivít, ako napríklad založenie prvého Slovenského inovačného styčného úradu SILO v Espoo Innovation Garden vo Fínsku, dva tzv. twinningové projekty vedeckého výskumu aplikácie vyspelých materiálových technológií s fínskymi a tureckými akademickými partnermi a budovanie start-upového prostredia (We4Startups).

Podpora vedy, výskumu, inovácií, inovatívnych technologických firiem sa uskutočňovala aj vo formáte V4 a V4+ (We4Startups, *Memorandum o porozumení V4 pre regionálnu spoluprácu v oblasti inovácií a start-upov*), s transferom technológií aj vo formáte Čína+16 (druhé sympóziu o inováciách, technologickej spolupráci a medzinárodnom transfere technológií v Bratislave, podpísanie *Deklarácie o spolupráci pri podpore transferu technológií medzi Čínou a krajinami strednej a východnej Európy*, vytvorenie Virtuálneho centra transferu technológií 16+1 partnerstva v Bratislave).

Najintenzívnejšie v tejto oblasti však SR spolupracovala s Fínskym. V Rámcovom programe EÚ pre vedu a výskum Horizont 2020 sprostredkovalo ministerstvo

prípravu jedinečného projektu *Building-up Centre of Excellence for Advanced Materials Applications*. Na základe dlhodobej strategickej spolupráce vedeckých inštitúcií SR a Fínska, konkrétne SAV a VTT Technical Research Centre of Finland a Chemickej fakulty Helsinskej univerzity, má byť jeho výsledkom založenie nového ústavu SAV pre základný i aplikovaný materiálový výskum v oblasti nano a biotechnológií, ako aj biomedicíny v Bratislave. Žilinská univerzita a Stredoeurópsky technologický inštitút CEIT, a. s., Žilina, podpísali s inovatívnou univerzitou Aalto a VTT Finland memorandá o výmene študentov a profesorov, spoločnom výskume a transfere technológií, inteligentných dopravných systémov a robotiky.

Ministerstvo participovalo na tvorbe globálnych politík (EÚ, OSN) v oblasti informačnej bezpečnosti (WSIS+), surovínovej, potravinovej, kybernetickej bezpečnosti a svojim know-how osobitne v oblasti bezpečnosti vody (ochrana pred povodňami, ochrana režimu pitnej vody, prevencia sucha a zavlažovanie). Presadzovalo záujmy Slovenska pri riešení prevencií a hrozieb vyplývajúcich z bezpečnostných rizík v týchto oblastiach.

SR sa zúčastňovala na tvorbe spoločných pozícií EÚ k *Dohode o transatlantickom partnerstve v oblasti obchodu a investícií (TTIP)* v rokovaníach s USA. Vláda vynaložila aj úsilie priblížiť ciele TTIP a jej prínos pre SR, aby zabezpečila akceptáciu dohody zo strany verejnosti. Slovensko sa na expertnej úrovni podieľa na pokračujúcich rokovaníach k pripravovaným dohodám o voľnom obchode EÚ s Japonskom a s vybranými krajinami zoskupení MERCOSUR a ASEAN. Cieľom SR je prispieť k zvýšeniu exportnej výkonnosti Slovenska prostredníctvom dohôd o voľnom obchode nielen v tradičných sektoroch (automobilový priemysel, spotrebná elektronika, hutnícky priemysel), ale aj v iných odvetviach (energetika, služby, doprava).

Ekonomická diplomacia sa zapájala aj do ďalších globálnych politík EÚ, OSN a OECD ako energetickej bezpečnosti, klimatických zmien, vody, migrácie, vedomostnej ekonomiky a inovácií, potravinovej a kybernetickej bezpečnosti.

Medzinárodné ekonomické a finančné organizácie a inštitúcie

Ku kľúčovým oblastiam sektorových politík v **Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj** (OECD) pre Slovensko patrilo zvyšovanie kvality verejnej správy, boj proti korupcii, zvýšenie

angažovanosti SR v rámci regionálnych iniciatív OECD a oblasť rozvojovej pomoci.

Z iniciatívy SR sa 16. júna uskutočnilo podujatie s názvom Deň Ukrajiny v OECD za účasti Miroslava Lajčáka. Jeho cieľom bolo upriamiť pozornosť členských štátov OECD na potrebu väčšej synergie medzinárodných aktérov v podpore reformného úsilia Ukrajiny.

Slovenská republika v spolupráci s OECD pokračovala na príprave dokumentu *Efektívna verejná správa v SR*, ktorá obsahuje analýzu verejnej správy SR a odporúčania OECD pre jej reformu. V súvislosti s vysokou nezamestnanosťou mladých ľudí na Slovensku a ich nedostatočnými praktickými zručnosťami na trhu práce OECD v spolupráci so SR vypracovala štúdiu *Prehľad odborného vzdelávania v SR*.

Aktivity SR na pôde energetických agentúr OECD v októbri zviditeľnilo zvolenie predsedníčky Úradu pre jadrový dozor SR Marty Žiakovej za predsedníčku Riadiaceho výboru Agentúry pre jadrovú energiu (NEA) – SR sa tak stala prvou krajinou z regiónu V4, ktorej sa podarilo dosiahnuť zastúpenie na najvyššej úrovni NEA. Zástupca Medzinárodnej energetickej agentúry v novembri 2015 vystúpil na deviatom ročníku medzinárodnej konferencie o energetike CEEC 2015 v Bratislave, kde prezentoval najnovšie zistenia vlnkovej publikácie agentúry *Svetový energetický výhľad 2015*.

V apríli bola v Bratislave zriadená Regionálna kancelária **Medzinárodnej investičnej banky** (MIB) s pôsobnosťou aj pre Českú republiku, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko. Ide zatiaľ o jediné zastúpenie MIB mimo jej sídla v Ruskej federácii.

Minister Lajčák sa počas Dňa Ukrajiny, ktorý sa uskutočnil z jeho iniciatívy na pôde Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) v Paríži, stretol s generálnym tajomníkom OECD Ángelom Gurriom, 16. júna 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

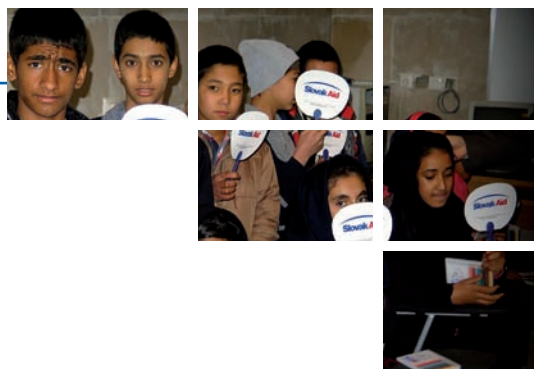

Jedným z dlhodobých projektov podporovaných z prostriedkov SlovakAid je projekt Centra Narovinu Komunitné centrum Ostrov nádeje na ostrove Rusinga v Keni (Foto: SAMRS/Eva Klanduchová)

5

Rozvojová spolupráca

Agenda rozvojovej spolupráce prešla v posledných rokoch významnými zmenami, ktoré si vyžadujú hľadanie nových efektívnych riešení v rámci partnerstva donorov, partnerských krajín, občianskej spoločnosti, súkromného i akademického sektora, medzinárodných organizácií a ďalších subjektov. Do slovenských rozvojových aktivít sa zapájajú nové subjekty a nová situácia si vyžiadala nové, flexibilnejšie nástroje realizácie rozvojovej spolupráce, ktoré by boli schopné zabezpečiť udržateľné výsledky v partnerských krajinách efektívnejším spôsobom. Z tohto dôvodu si ministerstvo v roku 2015 dalo za cieľ definovanie nového legislatívneho rámca rozvojovej spolupráce prostredníctvom nového *Zákona o rozvojovej spolupráci SR*, ktorý schválil parlament v novembri 2015. Zavedením nových nástrojov reagujeme na moderné trendy a výzvy v tejto oblasti.

Na septembrovom globálnom rozvojovom samite v New Yorku, na ktorom sa zúčastnila delegácia vedená ministrom Miroslavom Lajčákom, bol prijatý záverečný dokument univerzálnej povahy definujúci novú rozvojovú agendu do roku 2030 *Premena nášho sveta: agenda 2030 pre udržateľný rozvoj* pre všetky krajiny, nielen pre rozvojové. Hlavným zámerom novej agendy je odstrániť chudobu a hlad a vytvoriť dôstojné podmienky pre život. Kladie dôraz aj na udržanie mieru a bezpečnosti, vytváranie demokratických inštitúcií, dobrej vlády a rešpektovanie ľudských práv, bez ktorých rozvoj nie je možný. Vytýčené ciele sú vzájomne prepojené, tvoria nedeliteľný celok a rovnakú mieru pozornosti venujú všetkým trom dimenziám udržateľného rozvoja – ekonomickej, sociálnej aj environmentálnej.

Rozvojovú pomoc SR v priebehu roka 2015 poskytovala v súlade so svojim strategickým smerovaním vytýčeným v *Strednodobej stratégii rozvojovej spolupráce na roky 2014 – 2018*. Jedným zo základných princípov jej organizovania je úzke prepojenie na aktuálne potreby cieľových krajín. Jednoznačnou podmienkou realizácie akéhokoľvek rozvojového projektu financovaného zo zdrojov ODA SR je efektívna spolupráca s miestnym partnerom. Osobitnú pozornosť v rámci aktivít ODA venovala SR aj v roku 2015 programovým krajinám. V roku 2015 poskytlo ministerstvo bilaterálnu ODA vo výške 6 779

V bratislavskej Starej tržnici sa 14. októbra opäť konal *Rozvojový deň 2015: Výzva k ľudskosti a čo ďalej?* Podujatie sa tradične organizuje pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti chudobe (Foto: Platforma MVRO)

Rozvojová spolupráca

769 eur. Z prioritných krajín smerovala najviac do Kene a na Ukrajinu.

*Stratégia pre rozvojovú spoluprácu s **Afganistanom** na roky 2014 – 2018* definuje tri hlavné oblasti rozvojovej spolupráce SR v Afganistane – vzdelávanie, poľnohospodárstvo a reformu bezpečnostného sektora. Vzhľadom na zhoršenú bezpečnostnú situáciu sa však v roku 2015 nepodarilo začať ani jeden nový rozvojový projekt. Funkčné ostalo iba poskytovanie vládnych štipendií a prostredníctvom mikrograntu sme formou kurzov pomohli afganským deťom – utečencom nachádzajúcim sa v Iráne, zaradiť sa do spoločnosti a života osvojením si návykov a vzdelávaním. V roku 2016 bude potrebné využívať náhradné spôsoby zapojenia sa do rozvojových aktivít v krajine, napr. formou príspevkov do zvereneckých fondov medzinárodných organizácií, ktorých profil činnosti korešponduje s prioritami ODA.

Rozvojová spolupráca s **Keňou** na roky 2014 – 2018 má stanovené štyri hlavné ciele: zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Kene, znížiť úroveň nezamestnanosti mladých, znižovať chudobu a posilniť potravinovú bezpečnosť a prispievať k posilňovaniu demokratického politického systému, právneho štátu, dobrej správy vecí verejných a implementácii reforiem. Na dosiahnutie týchto cieľov sa využilo široké spektrum programov predpokladaných *Strednodobou stratégiou*, ako sú malá dotačná schéma, mikrogranty, dobrovoľnícky

Študentky Heratskej univerzity, projekt Laboratórium základných bioprocsov pre analýzu potravín na Heratskej univerzite (Foto: SAMRS)

program i vládne štipendiá. Pokračovala realizácia viacerých projektov schválených v predchádzajúcom období, napr. projektu *Prevádzka zdravotného strediska, poľnohospodárstvo a farmárstvo ako nástroj na zvýšenie ekonomickej a potravinovej sebestačnosti komunitného centra na ostrove Rusinga*. Takisto pokračovala implementácia projektov zameraných na získavanie praktických pracovných zručností v znevýhodnených komunitách. V roku 2015 bola pridelená dotácia na projekt *Ekonomické posilnenie postavenia drobných farmárov v regióne Busia pomocou pestovania sezamu a sprístupnenia trhov* či projekt *Podpora produkcie a marketingu fair trade oleja z olejnin: budovanie ekonomickej nezávislosti malých farmárov v Keni*.

*Stratégia pre rozvojovú spoluprácu s **Moldavskou republikou** na roky 2014 – 2018* si dáva za cieľ podporiť krajinu v budovaní stabilného fungujúceho demokratického štátu a zlepšiť životné podmienky jeho obyvateľov v rámci dvoch tematických priorít – Dobrá správa vecí verejných a Voda a sanitácia. Pri implementácii stratégie sa v roku 2015 využívali projekty malej dotačnej schémy, mikrogranty, CETIR, dobrovoľnícky program, nástroj spolupráce SR a UNDP a vládne štipendiá.

Spomedzi hlavných aktivít možno uviesť projekty ako *Transparentné, finančne zdravé a konkurencieschopné samosprávy v Moldavsku* či projekt výchovy k ľudským právam na školách *Jeden svet*. Ďalšie projekty, ako napr. *Budovanie kapacít samosprávy a občianskej spoločnosti v regióne Gagauzsko*, nadväzujú na predchádzajúce spoločné aktivity strešných organizácií miestnych samospráv v Moldavsku a v SR. Projekt *Zlepšenie podmienok sanitácie a hygieny v regióne Hincesti* má za cieľ zlepšenie funkčnosti systémů sanácie odpadových vôd a kontrolnej činnosti ochrany vôd v Moldavsku.

Učiteľ a absolventi IT klubov počas školenia na programovania v Sote Hub, projekt *Sote ICT: Rozvoj start-upov v Keni prostredníctvom cvičných firiem na stredných školách* (Foto: SAMRS)

V spolupráci s Veľvyslanectvom Českej republiky v Kišiňove začala realizácia trilaterálneho rozvojového projektu v Moldavsku na tému voda a sanitácia vo vzdelávacích inštitúciách v okresoch Causeni a Leova. Rovnako pokračovali aktivity v rámci projektov CETIR a mikrograntov, ktoré boli cieleňé o. i. na budovanie kapacít rýchlej záchranej služby.

Ministerstvo pomohlo moldavskému zdravotníctvu, ktoré je v žalostnom stave, aj dodávkou 10 sanitných vozidiel (ojazdených, no v dobrom technickom stave) s novým zdravotníckym vybavením. Pokračovali sme tak v pomoci moldavskému zdravotníctvu, ktorá sa začala v predchádzajúcom roku dodávkou dvoch vozidiel rýchlej pomoci.

V priebehu roka 2015 nadobudla mimoriadny význam **humanitárna pomoc** Slovenska poskytovaná krajinám a ich obyvateľom postihnutým predovšetkým vojnovými udalosťami, ale i živelnými pohromami a pod. Spomedzi humanitárnych udalostí dominovala kríza vyvolaná pokračujúcim vojnovým konfliktom v Sýrii a z nej rezultujúca utečenecká vlna. Na rôzne aktivity v rámci priamej finančnej humanitárnej pomoci sa z rozpočtových prostriedkov ministerstva použilo viac ako 843 000 eur. Dôležitú koordinačnú úlohu vo vzťahu k vládnomu a mimovládnomu sektoru zohralo ministerstvo v rámci aktivity *Výzva k ľudskosti*, a zabezpečilo tak efektívnu spoluprácu podieľajúcich sa subjektov.

Slovensko sa zapájalo do prípravy **Svetového humanitárneho samitu** (World Humanitarian Summit), ktorý sa uskutoční v máji 2016, teda po 25 rokoch od posledných globálnych rozhovorov o poskytovaní humanitárnej pomoci. Odvtedy svet čelí dramatickým zmenám, na ktoré nie sme schopní adekvátne reagovať už len preto, lebo počet postihnutých ľudí v dôsledku

Sanitky pre moldavské zdravotníctvo a školenie moldavských zdravotníkov slovenskými záchranármi (Foto: SAMRS)

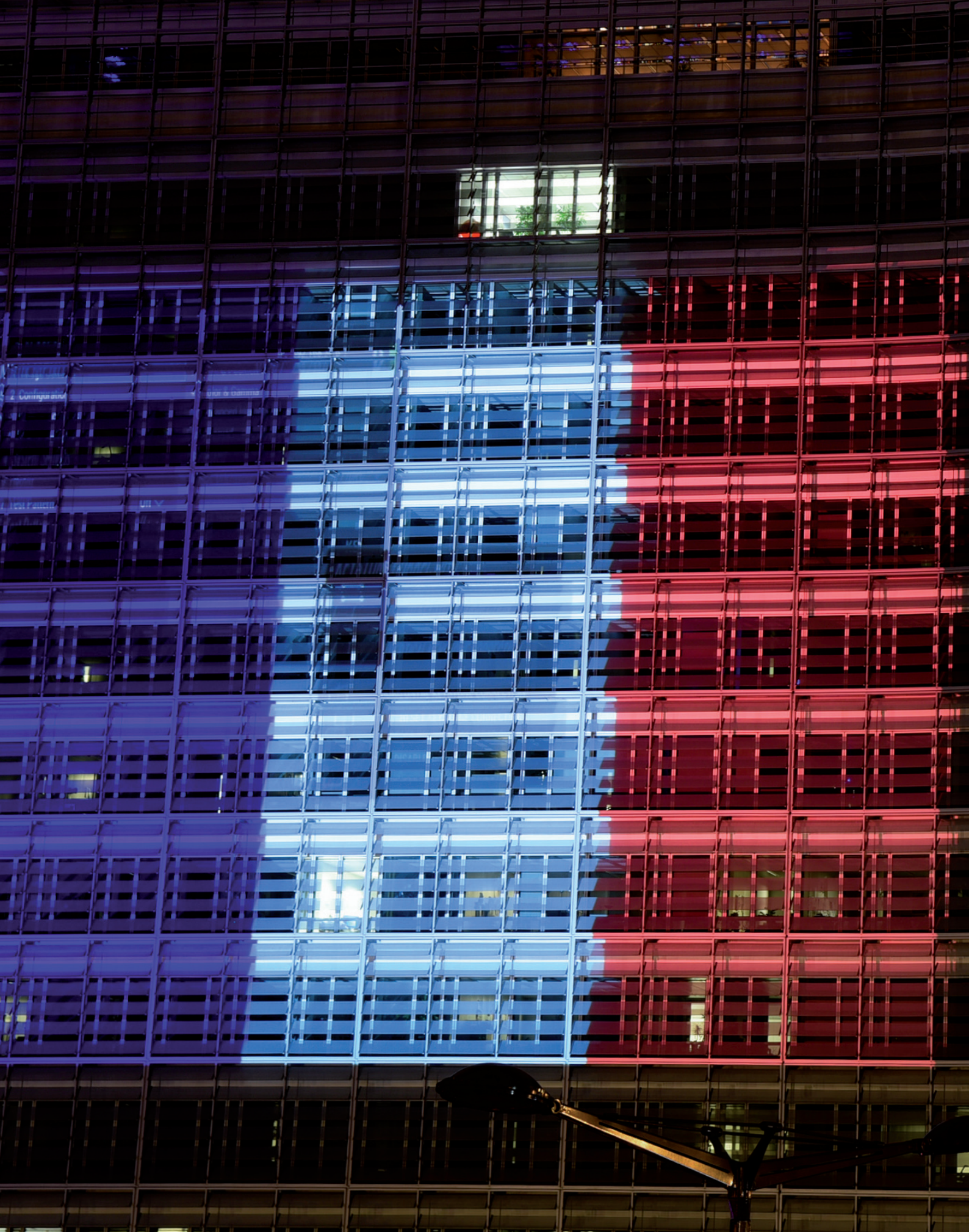
humanitárnych kríz sa len za poslednú dekádu zvýšil takmer dvojnásobne.

Rok 2015 bol výnimočný aj tým, že Európska komisia po prvý raz vyhlásila **Európsky rozvojový rok** (ERR) s mottom *Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť*. Bol príležitosťou priblížiť slovenskej verejnosti zmysel rozvojovej spolupráce EÚ i SR a rozšíriť povedomie o práci desiatok slovenských dobrovoľníkov i odborníkov v rozvojových krajinách. Platforma MVRO, jej členské organizácie aj rozvojoví veľvyslanci – dlhoročný rozvojový pracovník Marián Čaučík, moderátorka Adela Banášová a spisovateľ Michal Hvorecký – šíрили myšlienky ERR na rozličných podujatiach, akými bol Rozvojový deň, festival Pohoda, Dobrý trh na Jakubovom námestí, debaty Café Európa o rozvoji, Deň Európy či fotosúťaž pre amatérskych a profesionálnych fotografov a i.

Prístrešie pre utečencov na území Slovinska (Foto: SAMRS)

Nová bezpečnostná situácia v Európe po januárových i novembrových útokoch v Paríži kladie aj nové nároky na konzulárnu službu
(Foto: EC Audiovisual Service)

6

Nové služby občanom

Vysoká mobilita občanov si vyžaduje aj ich najúčinnjšiu ochranu a pomoc v núdzových situáciách v zahraničí. To kladie nové nároky na dostupnú, rýchlu, efektívnu a kvalitnú konzulárnu službu. Preto sa pozornosť sústreďovala nielen na nové, účinnejšie opatrenia, ale vzhľadom na zhoršujúcu sa bezpečnostnú situáciu vo viacerých oblastiach predovšetkým na včasné, preventívne poskytovanie informácií a odporúčaní pri cestách do zahraničia.

Tieto zámery podporila novela *Zákona č. 151/2010 o zahraničnej službe* platná od 1. januára 2015. Novela posilnila právny rámec pôsobnosti konzulárnych orgánov pri výkone niektorých činností v prospech našich občanov i cudzincov, ktoré boli doposiaľ vo výlučnej právomoci úradov pôsobiacich v SR.

Kľúčovým nástrojom približovania konzulárnych služieb občanom SR predovšetkým vo veľkých krajinách boli tzv. výjazdové konzulárne dni. Najčastejšie ich využívalo veľvyslanectvo v Londýne, ktoré uskutočnilo viac ako 20 konzulárnych výjazdov do deviatich miest Spojeného kráľovstva, čo predstavuje 3 957 konzulárnych úkonov a príjmy z poplatkov za služby vo výške 43 103 eur. Prax výjazdových dní využívali aj veľvyslanectvá v Ottawe, Bruseli a generálny konzulát v New Yorku.

Ukončená elektronizácia konzulárnej služby vytvorila vhodné podmienky na ďalšie zefektívnenie konzulárnych služieb určených pre našich občanov, ale aj cudzincov.

Ďalšie praktické skúsenosti získala konzulárna služba z pilotného projektu outsourcingu na vízových

pracoviskách veľvyslanectiev SR v Moskve a Kyjeve a generálnych konzulátov v Petrohrade a Užhorode. Pridanou hodnotou tejto formy spolupráce je zníženie finančnej a časovej záťaže pre žiadateľa o vízum, preto sa pripravuje rozšírenie vízových centier v Ruskej federácii a na Ukrajine s celoplošným pokrytím oboch štátov.

Slovensko pokračovalo v uzatváraní dohôd s členskými krajinami EÚ o zastupovaní vo vízovom konaní v tretích štátoch. K doterajším dohodám s 13 členskými štátmi EÚ pribudla v roku 2015 dohoda s Talianskom o zastupovaní v Bangladéši (Dháka), Bolívii (La Paz), Kongu (Brazzaville),

Výsledkom koordinovanej snahy členských štátov EÚ o zníženie rozsahu vízovej povinnosti či uľahčenie získania víz pre svojich občanov bolo podpísanie ďalších dohôd. Pre občanov SR sa rozšírila možnosť bezvízových ciest do štátov Dominika, Grenada, Svätá Lucia, Svätý Vincent a Grenadíny, Samoa, Vanuatu, Trinidad a Tobago, Východný Timor a Spojené arabské emiráty a do bieloruského národného parku Bielovežský prales. Čínske mesto Sia-men (Xiamen, vstup z Tianhe International Airport) a mesto Wu-chan (Wuhan, vstup z Xiamen Gaoqi International Airport) boli priradené do zoznamu čínskych miest uplatňujúcich politiku 72-hodinového bezvízového tranzitu pre občanov SR (a EÚ). Vízovú povinnosť pre občanov SR zrušil Senegal (na 90 dní pobytu), Indonézia na účel turistiky na 30 dní pobytu pri príchode cez vybrané hraničné vstupy. V marci 2015 nadobudla platnosť dohoda s Kubou o vzájomnom zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických a služobných pasov. Slovenský pas umožňuje bezvízové cestovanie do 161 krajín sveta.

Nové služby občanom

Honorárny konzul v Káthmandu Pasang Dawa Šerpa si od ministra Miroslava Lajčáka prebral Zlatú plaketu ministra za obetavú pomoc Slovákom v Nepále, 19. mája 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Eritrei (Asmara), Ománe (Maskat), na Srí Lanke (Kolombo), v Ugande (Kampala), Zambii (Lusaka), Zimbabwe (Harare), so Švajčiarskom o zastupovaní v Nepále (Káthmandu), Tanzánii (Dar es Salaam), JAR (Kapské mesto), Sudáne (Chartúm), Tunisku (Tunis), Kirgizsku (Biškek). V rámci existujúcich dohôd s Českou republikou, Maďarskom a Rakúskom sa počet tretích štátov,

v ktorých nás budú tieto krajiny vo vízovom konaní zastupovať, rozšíril o Etiópiu (Addis Abeba), Irak (Arbíl), KĽDR (Pchjongjang), Indiu (Bombaj), Čínu (Čchung-čching), Spojené arabské emiráty (Abú Zabí), USA (Los Angeles). Slovenská republika v súčasnosti zastupuje šesť členských štátov na ôsmich miestach a 13 členských štátov zastupuje SR na 53 miestach.

V roku 2015 narástol počet občanov cestujúcich do zahraničia, ktorí využili možnosť zaregistrovať sa pred odchodom v aplikácii Registračný formulár až štvornásobne, a to na 55 138 oproti 17 329 občanom v roku 2014. Najviac zaregistrovaných osôb vycestovalo do Turecka (12 006), Egypta (6 149), Grécka (5 040), Chorvátska (4 905), Talianska (3 057), Bulharska (2 181), Španielska (1 708), na Cyprus (1 323), do Tuniska (1 267), Thajska (1 113), USA (1 109), Albánska (1 023), Francúzska (842), Veľkej Británie (836), Spojených arabských emirátov (733), Maroka (656), Indonézie (640).

Zvýšil sa aj počet cestovateľov, ktorí na získanie cestovných informácií využívali aplikáciu Svetobežka, a počet tých, ktorým mobilní operátori zaslali uvítaciu SMS pri príchode do iných štátov.

Zvyšovanie kvality služieb občanom v zahraničí bolo možné zabezpečiť aj vďaka existujúcej sieti konzulárnych úradov SR vedených honorárnymi konzulárnymi úradmi (koncom roka 2015 cca 180 oproti 73 zastupiteľským

S úvodným príhovorom na porade honorárnych konzulov, ktorá hodnotila doterajší stav spolupráce a možnosti jej ďalšieho rozvoja, vystúpil štátny tajomník Igor Slobodník, 18. mája 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

V dňoch 18. – 20. mája sa uskutočnilo v poradí už 7. stretnutie honorárnych konzulárnych úradov Slovenskej republiky. Slovensko navštívilo približne sto honorárnych konzulov z viac ako štyridsiatich štátov. Honorárni konzuli sa počas svojej návštevy stretli so zástupcami MZVaEZ SR, rezortov hospodárstva a dopravy, SARIO, Slovenskej obchodnej priemyselnej komory, ako aj s primátormi a zástupcami krajov (Foto: MZVaEZ SR)

úradom SR). Ku koncu roka bolo vydávaním náhradných cestovných dokladov poverených 65 honorárnych konzulátov, ktoré pôsobia v 43 štátoch.

Predmetom sústavnej pozornosti bola citlivá problematika medzinárodných rodičovských únosov, vyžadujúca mimoriadne časové, organizačné

a negociačné úsilie a individuálny prístup. Riešenie mnohých prípadov sa posúvalo len veľmi nepatrne, napriek tomu ministerstvo a zainteresované zastupiteľské úrady v spolupráci s Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže a ďalšími inštitúciami využívali na ich riešenie aj v roku 2015 mnohé, často nadštandardné opatrenia.

V roku 2015 sme:

- vybavili 77 921 žiadostí o víza (1 629 ich bolo zamietnutých a riešili sme 31 odvolaní voči rozhodnutiu o zamietnutí, zrušení či neudelení víza; 1 515 žiadostí bolo v rámci zastupovania iných štátov EÚ),
- overili 43 669 listín, kópií, podpisov, prekladov a superlegalizácií,
- vybavili 21 710 žiadostí o cestovný pas (14 430), občiansky preukaz (1 332), vodičský preukaz (615), náhradný cestovný doklad pre občanov SR (5 324) a pre občanov iných štátov EÚ (9),
- vyriešili 115 žiadostí o trvalý a 1 691 o prechodný pobyt,
- vydali a vybavili 1 682 žiadostí o povolenie na malý pohraničný styk (pre občanov Ukrajiny),
- zrealizovali 12 957 úkonov tzv. matričnej agendy (osobitná matrika, matričné doklady zo SR, výmena matrik),
- riešili 1 032 žiadostí o štatút Slováka žijúceho v zahraničí,
- poskytli konzulárnu pomoc 107 občanom iných štátov EÚ,
- riešili 2 523 prípadov štátnoobčianskej agendy,
- asistovali pri 140 dedičských prípadoch,
- zosobášili 32 párov,
- doručili 6 604 osobných predmetov vlastníkom v SR stratených v zahraničí,
- sprostredkovali 1 833 žiadostí justičných orgánov SR o právnu pomoc v zahraničí,
- vyžiadali 950 výpisov z registra trestov,
- registrovali 2 539 oznámení o trestnej činnosti občanov SR v zahraničí a informácie o 1 188 zadržaných a uväznených občanoch SR,
- riešili 770 úmrtí slovenských občanov,
- pomáhali 336 raneným a hospitalizovaným občanom,
- poskytli pomoc 15 obetiam obchodovania s ľuďmi,
- poskytli pomoc v núdzi v 4 071 prípadoch,
- odpovedali na 77 653 e-mailov
- a zabezpečili ďalších 9 160 konzulárnych úkonov.

SLOVAKIA

inspiration for a more
beautiful, more
interesting
and safer world

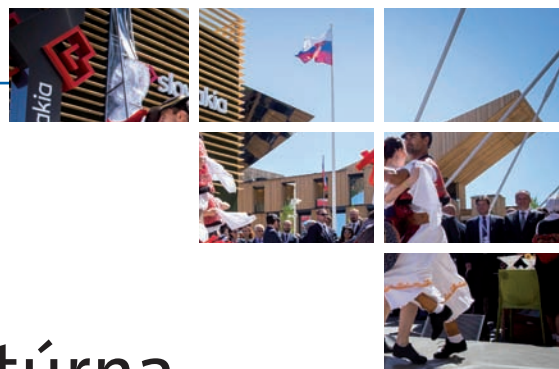

Titulná strana novej prezentačnej publikácie *Slovakia. Inspiration for a more beautiful, more interesting and safer world*, ktorá vznikla ako jeden z výstupov činnosti Pracovnej skupiny pre koordinovanú prezentáciu SR v zahraničí (Foto: MZVaEZ SR)

7

Verejná a kultúrna diplomacia

V oblasti verejnej diplomacie ministerstvo rozvíjalo komunikáciu s domácou a zahraničnou verejnosťou, vrátane intenzívnejšieho využívania sociálnych sietí a iných elektronických médií. Ministerstvo pokračovalo v dialógu s predstaviteľmi mimovládnych organizácií, vrátane podpory ich projektov zameraných na komunikáciu odborných tém smerom k širšej verejnosti. Realizovalo aj viaceré aktivity zamerané na dialóg so študentmi stredných a vysokých škôl v SR, vrátane prednášok, stáží, konzultácií a úspešnej verejnej súťaže na tvorbu loga historicky prvého slovenského predsedníctva v Rade EÚ (SK PRES). V rámci rozvíjania vzťahov so Slováckmi úspešne reprezentujúcimi Slovensko vo svete pokračovalo ministerstvo v tradícii ocenení ministra Vyslanec dobrej vôle pre osobnosti, ktoré vďaka svojmu talentu a úsiliu dosiahli mimoriadny profesionálny úspech počas pôsobenia v zahraničí, ako aj v dialógu s úspešnými športovými reprezentantmi SR. Rozvíjali sme aj komunikáciu so širšou zahraničnou verejnosťou aj formou realizácie historicko-prezentačných projektov reflektujúcich významné udalosti SR.

Branding SR a koordinácia jednotnej prezentácie SR v zahraničí

V oblasti koordinácie jednotnej prezentácie SR v zahraničí nadviazalo ministerstvo na koncepčný proces príprav značky krajiny. Na základe vyhodnotenia verejnej a odbornej diskusie o želanej podobe značky sa v spolupráci s partnermi zo štátnych inštitúcií a z radov odbornej verejnosti pristúpilo k vypracovaniu zadania verejného obstarávania na tvorbu „značky Slovensko“. Prípravná etapa tvorby „značky Slovensko“ tak bola formálne završená a po úspešnom ukončení

procesu verejného obstarávania bude možné pristúpiť k implementácii značky do prezentačnej praxe všetkých dotknutých subjektov. Ministerstvo iniciovalo aj medzirezortnú diskusiu o systémovom riešení prezentácie SR v zahraničí. Osvedčenou platformou pre vzájomnú komunikáciu a koordináciu prezentačných aktivít aktérov zúčastňujúcich sa na tomto procese bola naďalej Pracovná skupina pre koordinovanú prezentáciu SR v zahraničí, ktorej členovia sa podieľali aj na úspešnej prezentácii SR na svetovej výstave EXPO 2015 v Miláne.

Interiér slovenského pavilónu na EXPO Miláno 2015
(Foto: MZVaEZ SR)

Verejná a kultúrna diplomacia

Vianočné stretnutie ministra Miroslava Lajčáka s predstaviteľmi mimovládnych organizácií predstavuje jednu z tradičných platforiem pre neformálne rozhovory s dôležitými partnermi rezortu, 8. decembra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

V roku 2015 sa tri hlavné výstavné projekty, určené najmä pre zastupiteľské úrady a slovenské inštitúty, zamerali na pripomenutie výročia vzniku OSN, skončenia druhej svetovej vojny a na rok Ľudovíta Štúra.

K 70. výročiu založenia OSN ministerstvo v spolupráci s Historickým ústavom SAV pripravilo reprezentatívnu výstavu, ktorú v Národnej rade SR otvoril generálny tajomník OSN Pan Ki-mun s Miroslavom Lajčákom. Zahraničnej verejnosti predstavuje Slovensko ako súčasť bývalého Československa, jedného zo zakladajúcich štátov OSN a spolutvorcu Charty OSN, na vypracovaní ktorej

sa podieľal aj Slovák Ján Papánek, prvý vyslanec ČSR pri OSN.

Pri príležitosti 70. výročia ukončenia druhej svetovej vojny ministerstvo pripravilo výstavný projekt venovaný pamätníkom obetiam druhej svetovej vojny, ktorý bol v piatich jazykových mutáciách úspešne prezentovaný na 37 zastupiteľských úradoch SR v zahraničí.

V roku Ľudovíta Štúra, vyhlásenom vládou SR pri príležitosti 200. výročia jeho narodenia, ministerstvo v spolupráci s jeho rodnou obcou Uhrovec pripravilo výstavu pod názvom *Mílniky života Ľ. Štúra*.

SLOVAK MEMORIALS TO VICTIMS OF WORLD WAR II

Úvodný panel výstavy *Pamätníky obetiam II. svetovej vojny na Slovensku*, ktorá bola v piatich jazykových mutáciách distribuovaná na 37 ZÚ v zahraničí (Foto: MZVaEZ SR)

Vernisáž výstavy *Pamätníky obetiam II. svetovej vojny na Slovensku* v priestoroch Slovenského inštitútu v Moskve za účasti veteránov Červenej armády (Foto: MZVaEZ SR)

Stredoeurópska kultúrna platforma (V4, Rakúsko, Slovinsko) prezentovala v Nórsku počas slovenského predsedníctva výstavu s názvom *Ako stredná Európa pomáha svetu* o systéme fungovania rozvojovej pomoci členských krajín ľuďom v rôznych častiach sveta postihnutých humanitárnymi krízami, vojnovými konfliktmi alebo prírodnými katastrofami. Putovná výstava bola úspešne otvorená aj v Lotyšsku a Fínsku a jej ďalšia prezentácia je naplánovaná aj v roku 2016.

Okrem toho zastupiteľské úrady SR a slovenské inštitúty realizovali podujatia z oblasti výtvarného umenia, filmu, hudby, vedy a literatúry.

Výstavy

- fotografická výstava *Ako stredná Európa pomáha svetu* o rozvojovej pomoci členských krajín Stredoeurópskej kultúrnej platformy – Oslo, Helsinki, Riga
- *Slovak Press Foto* – víťazné fotografie 3. ročníka novinárskej súťaže – New York
- fotograf Martin Kállay v galérii BBLA a Peter Kašpar v Lyons Gallery – New York
- prezentácia *Encyklopédie európskej fotografie v 20. storočí* (1939 – 1969), Stredoeurópsky dom fotografie v Bratislave – Riga

Koncerty

- *Koncert priateľstva v Užhorode* – program spolupráce Prešovského a Košického samosprávneho kraja s Ukrajinou

- slovenský folklór a prezentácia hry na fujare v Buchare, Chive, Taškente a Dušanbe
- folklórny festival *Melódie východu* v Samarkande
- *Requiem* Juraja Filasa v Carnegie Hall v New Yorku
- mladý slovenský husľový virtuóz Filip Jančík: *Rock in violin* a jeho skupina – Kuvajt
- husľový virtuóz Dalibor Karvaj – sólové recitály a koncerty vo Vahdat Hall v Teheráne a dva master classes s Teheránskym symfonickým orchestrom
- koncert klasickej hudby *Piesne zo Slovinska a Slovenska* v národnej opere Grécka v Aténach
- koncert Maroša Banga na Deň ústavy SR v Štokholme
- 17. ročník festivalu slovenskej hudby a piesne v Chorvátsku *Keď sa ruža rozvíjala*
- Medzinárodný literárny a hudobný festival *Ostrov príbehov na Sardínii*

Divadlo

Bábkové divadlo zo Žiliny sa zúčastnilo na 55. ročníku medzinárodného divadelného festivalu MESS v Sarajeve.

Film

- Medzinárodný festival dokumentárnych filmov CinéDoc v Tbilisi v spolupráci s VŠMU a prezentácia filmu *Comeback* režiséra Mira Rema
- Delegácia EÚ v Taškente v spolupráci s veľvyslanectvami členských krajín EÚ v Uzbekistane a národnou agentúrou Uzbekkino zorganizovala

Minister Miroslav Lajčák pri stretnutiach s úspešnými športovými reprezentantmi SR – majstrom sveta v cyklistike Petrom Saganom a majstrom sveta v atletike Matejom Tóthom (Foto: MZVaEZ SR)

Verejná a kultúrna diplomacia

Prijatie izraelských študentov, delegátov programu *Young Israeli Ambassadors*, u štátneho tajomníka Igora Slobodníka, 28.októbra 2015
(Foto: MZVaEZ SR)

- 3. ročník festivalu európskeho filmu v Taškente prezentovaný filmom Mateja Mináča *Nickyho rodina*; celkovo sa zúčastnilo 15 krajín EÚ
- filmový festival krajín V4 – ZÚ Washington – premietal sa iba jeden slovenský film *Bathory*

Diskusia štátneho tajomníka Petra Javorčíka so študentmi Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici na tému historicky prvého predsedníctva SR v Rade EÚ, 9. apríla 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

- projekcia dokumentárneho filmu režiséra Dušana Hudeca *Veteráni druhej svetovej vojny* spolu so sprievodnou výstavou fotografií *Neznámi hrdinovia* vo Washingtone
- 11. ročník Dní Európy – festival európskeho filmu, projekcia filmu *Sokoliar Tomáš* v Brazílii
- 24. ročník Európskeho filmového festivalu v Keni (EFF 2015) v Nairobi, následne v Mombase, Kisumu a Eldorete; rozprávka (film), úvodný trajler a hudobný videoklip *Love in your soul* k filmu od speváčky Celeste Buckingham
- slovenské filmy: *Deti*, *Fair play*, *38*, *Sedem zhavraných bratov*, *V tichu*, *Obrazy starého sveta*, *Organ*, *Sedím na konári a je mi dobre* uvedené na filmovom festivale českých a slovenských filmov v Melbourne, Perth, Sydney.

Literatúra

- prezentácia prvej antológie slovenskej literatúry *The Dedalus Book of Slovak Literature* v anglickom jazyku – výber poviedok a ukážok diel slovenských autorov od konca 19. storočia až po súčasnosť, Londýn
- šiesty ročník recitálu poézie Bersong Europy Manilla, Filipíny, po prvý raz účasť SR

Iné

- Bielorusko: odhalenie zrekonštruovaného pamätníka kpt. Jána Nálepku

- slovenský gastronomický týždeň v Recife – ZÚ Brazília
- Slovensko na Medzinárodnej výstave cestovného ruchu v Pusane (Busan International Travel Fair), druhého najvýznamnejšieho veľtrhu tohto druhu v Kórei, ZÚ Soul

Slováci žijúci v zahraničí

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí v súlade s *Koncepciou štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí* venoval pozornosť udeľovaniu osvedčenia zahraničného Slováka v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR osobitne vo vzťahu k Ukrajine v súvislosti s konfliktom na východe krajiny.

Významným dokumentom schváleným vládou SR bola Správa o štátnej politike vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí a o poskytnutej štátnej podpore Slovákom žijúcim v zahraničí za rok 2014 a návrh programu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na rok 2016.

Dohody

K početným kultúrnym dohodám, ktoré svojím obsahom presahujú kompetencie jedného rezortu, v roku 2015 pribudli:

Dohoda medzi vládou SR a vládou Talianskej republiky o spolupráci v oblasti kultúry, vzdelávania, vedy a techniky a do záverečnej fázy pred podpisom sa dostal Program spolupráce v oblasti školstva, kultúry a športu medzi SR a Španielskym kráľovstvom na roky 2016 – 2019.

Vykonávací program pre spoluprácu v oblasti kultúry, školstva, športu a cestovného ruchu medzi MZVaEZ SR a MZV Kórey, ktorý nadväzuje na *Dohodu medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Kórejskej republiky o spolupráci v oblasti kultúry, vzdelávania a turizmu*, podpísanú v Soule v októbri 2007.

Boli ukončené práce na návrhu *Koncepcie štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na roky 2016 – 2020*, ktorú v októbri schválila vláda SR.

Minister Miroslav Lajčák s laureátmi ocenenia Vyslanec dobrej vôle za rok 2015 – Barborou Bobulovou, medzinárodne oceňovanou herečkou, ktorá pôsobí v Taliansku, Jurajom Hromkovičom, profesorom počítačových vied a teoretickej informatiky na prestížnom švajčiarskom Federálnom technologickom inštitúte (ETH) v Zürichu a Jánom Mojtom, popredným európskym televíznym a filmovým producentom, ktorý pôsobí v Nemecku, 9. decembra 2015 (Foto: MZVaEZ SR)

Novopostavená budova komplexu ministerstva na Pražskej ulici v Bratislave
(Foto: MZVaEZ SR)

8

Profesionálna zahraničná služba pred SK PRES 2016

Profesionálna zahraničná služba

SR mala v zahraničí celkom **89 zastupiteľských úradov**, z toho 64 veľvyslanectiev, sedem misií pri medzinárodných organizáciách, sedem generálnych konzulátov, jednu pobočku veľvyslanectva, jeden Slovenský ekonomický a kultúrny úrad (SEKÚ) a osem Slovenských inštitútov.

Z dôvodu ozbrojeného konfliktu vláda SR rozhodla o uzatvorení veľvyslanectiev v Iraku a v Sýrii k augustu. Dočasne zriadené pracovisko ZÚ Damask v Bejrúte bolo k septembru povýšené na plnohodnotné veľvyslanectvo pokrývajúce okrem Libanonu aj Sýriu, Jordánsko a do vyriešenia otázky ďalšej akreditácie SR vo vzťahu k Iraku aj Irak. Z bezpečnostných dôvodov bola aj naďalej prerušená činnosť ZÚ Tripolis.

Personálna politika a vzdelávanie zamestnancov

Riadenie ľudských zdrojov pokračovalo v skvalitňovaní ľudského potenciálu slovenskej zahraničnej služby formou selektívneho výberu nových zamestnancov, zmien v organizačnom členení a vzdelávaním cieleným na zvýšenie efektívnosti pracovných postupov a výkonu zamestnancov. Nové vnútorné organizačné členenie ministerstva, ktorým od januára došlo k vytvoreniu samostatného sekretariátu SK PRES, umožnilo

optimalizovať chod rezortu a zabezpečilo profesionálne plnenie zahraničnopolitických úloh, vrátane nových úloh vyplývajúcich z prípravy na prvé predsedníctvo SR.

Ministerstvo obsadzovalo voľné štátnozamestnanecké miesta prednostne formou vonkajších výberových konaní. Rezort dlhodobo eviduje mimoriadny záujem uchádzačov o prácu, čo potvrdila aj skutočnosť, že na desať voľných štátnozamestnaneckých miest sa vo výberovom konaní prihlásilo viac ako 200 externých uchádzačov, z ktorých boli vybratí vysokokvalifikovaní a kvalitní noví zamestnanci rezortu. V súvislosti s prípravou SK PRES boli opätovne posilnené vybrané útvary ministerstva o odborníkov v dočasnej štátnej službe, pričom ich výber sa aj v tomto prípade realizoval prostredníctvom transparentného vonkajšieho výberového konania.

V oblasti vzdelávania bola prioritou príprava zamestnancov štátnej správy na SK PRES. Realizovala sa väčšina aktivít národného programu financovaného z Európskeho sociálneho fondu s názvom *Zvýšenie kvality výkonu zamestnancov štátnej správy v oblasti agendy EÚ – príprava na SK PRES*, ktorý od marca 2014 absolvovali budúci predsedovia a podpredsedovia pracovných skupín Rady EÚ, rezortní experti a koordinátori agendy európskych politík. Z 27 ministerstiev a iných štátnych inštitúcií sa do programu prihlásilo 1206 zamestnancov, z nich bolo úspešne vyškoľených 1092 zamestnancov.

Profesionálna zahraničná služba pred SK PRES 2016

Ministerstvo zabezpečovalo kontinuálne a špecializované vzdelávanie svojich zamestnancov v rámci nasledovných programov:

- štvrtý ročník akreditovaného vzdelávacieho programu *Príprava na prácu ekonomického diplomata v zahraničí – 2015*, ktorý ukončilo 27 zamestnancov,
- prvý ročník špecializovaného vzdelávacieho programu *Aktuálne trendy v rozvojovej agende a príprava na predsedníctvo v Rade EÚ*, ktorý absolvovalo 14 zamestnancov štátnej správy,
- druhý ročník adaptačného vzdelávania spojeného s rotáciou, ktorý absolvovalo osem mladých diplomatov,
- skupinovú a individuálnu predvýjazdovú prípravu, ktorú absolvovalo spolu 96 zamestnancov,
- 28 odborných kurzov a štyri konferencie na území SR obsahovo orientovaných na rýchly rozvoj IT a zvýšenie bezpečnostných hrozieb, zvyšovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov pri zmenách právnych predpisov – najmä v oblasti verejného obstarávania, správy majetku štátu, auditu a finančného riadenia, ktoré v rámci kontinuálneho vzdelávania navštevovalo 62 zamestnancov,
- 34 diplomatov sa zúčastnilo celkovo 31 zahraničných diplomatických kurzov,
- 75 zamestnancov navštevovalo jazykové kurzy na ministerstve.

Rok 2015 bol kľúčový pre pokračovanie spolupráce SR s **Medzinárodnou organizáciou frankofónie** (MOF). SR a MOF podpísali v októbri *Memorandum o partnerstve na roky 2016 – 2018*, v ktorom sa MOF zaviazala spolufinancovať skupinové a individuálne kurzy francúzštiny, odborné semináre a intenzívne individuálne jazykové pobyty pre riadiacich zamestnancov štátnej správy SR. Aktivít v rámci *Národného plánu výučby francúzštiny a vzdelávania vo francúzštine* sa v sledovanom období zúčastnilo vyše 150 štátnych zamestnancov.

MZVaEZ SR prijalo na krátkodobú odbornú stáž 215 študentov vysokých škôl, 110 z nich absolvovalo stáž v ústredí a 105 na zastupiteľských úradoch. Zabezpečilo aj národný výber dvoch stážistov do programu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť umožňujúceho mladým profesionálom stáž na delegáciách EÚ vo svete (Junior professionals in delegations).

Výdavky MZVaEZ SR za rok 2015

(zjednodušený prehľad programovej štruktúry – skutočné čerpanie v eurách)

Programy:

Rozvoj zahraničných vzťahov	106 320 859
Riadenie programov	38 028 709
Súdny spor Gabčíkovo Nagymaros	503
Spolupráca s tretím sektorom	113 798
Vzdelávanie zamestnancov	57 166
Tvorba a implementácia politík v oblasti ľudských práv	788 535
Refundácia výdavkov z operačného programu Technická pomoc	134 285
Diplomatická reprezentácia SR v zahraničí	62 950 229
Kultúrna reprezentácia SR v zahraničí	1 095 859
Pracovná sila zo zahraničných miestnych zdrojov	3 151 775
Pomoc krajanom v zahraničí	1 758 911

Medzirezortné programy:

Oficiálna rozvojová pomoc – MZVaEZ SR	5 118 142
SK PRES 2016	5 970 593
Ľudské zdroje	1 051 450
Elektronizácia služieb MZVaEZ SR	9 596 916
Príspevky SR do medzinárodných organizácií – MZVaEZ SR	22 926 842

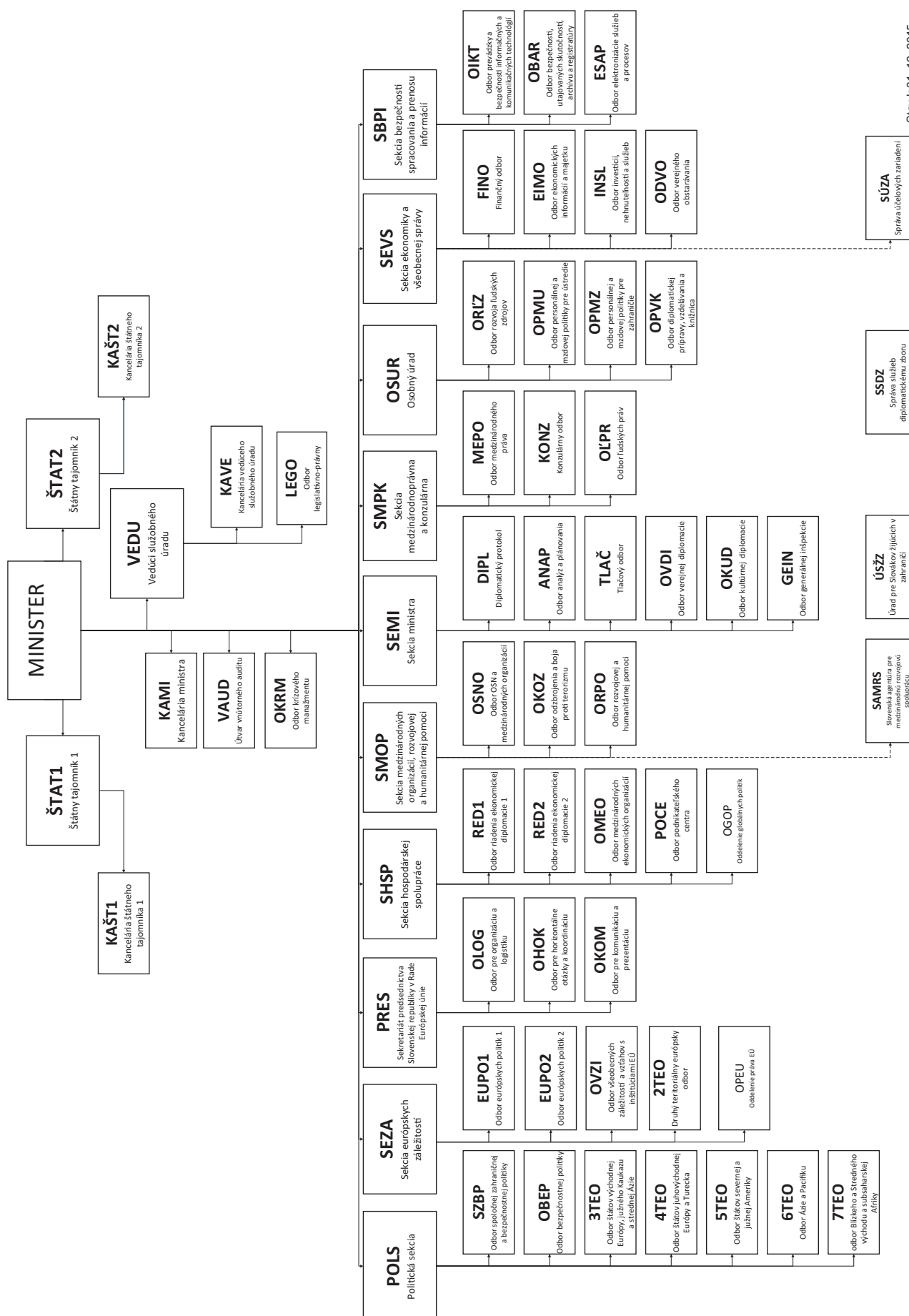
Výdavky spolu **152 743 713**

Organizačná štruktúra MZVaEZ SR

Stav k 31. 12. 2015

Vydalo Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

ISBN 978-80-88726-64-7